

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**Факультет мистецтв**  
**Кафедра декоративно-прикладного мистецтва та дизайну**

«Допущено до захисту»

Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_ Ємельова А.П.

«\_\_» \_\_\_\_\_ 2024 р.

Реєстраційний № \_\_\_\_\_

«\_\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2024 р.

**ВІДТВОРЕННЯ КОЛИСКОВОЇ ВАСИЛЯ СИМОНЕНКА**  
**«ЛЕБЕДІ МАТЕРИНСТВА» У ВИГЛЯДІ ДИТЯЧОЇ КНИЖКИ**

Кваліфікаційна робота студентки

групи ДГ-20

ступінь вищої освіти «бакалавр»

спеціальності 022 «Дизайн»

(022.01 «Графічний дизайн»)

**Волкотруб Віталії Олександрівни**

Керівник: ст. викладач

кафедри ДПМ та

дизайну

**Школяр А. В.**

Оцінка:

Національна шкала \_\_\_\_\_ Шкала

ECTS \_\_\_\_\_ Кількість балів \_\_\_\_\_

Голова ЕК \_\_\_\_\_

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Члени ЕК \_\_\_\_\_

(підпис)

(прізвище, ініціали)

\_\_\_\_\_ (підпис)

\_\_\_\_\_ (прізвище, ініціали)

\_\_\_\_\_ (підпис)

\_\_\_\_\_ (прізвище, ініціали)



## ЗАПЕВНЕННЯ

Я, Волкотруб Віталія Олександрівна, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

З чинним положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

Волкотруб В. О.



## ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ДИТЯЧА ІЛЮСТРОВАНА ЛІТЕРАТУРА: ТЕХНІЧНІ ТА ТВОРЧІ АСПЕКТИ .....	7
1.1. Мистецтво ілюстрації: основні функції та критерії ілюстрованого матеріалу .....	7
1.2. Шрифтова естетика. Вибір та застосування у дитячих книжках .....	11
1.3. Життя та творчість Василя Симоненка. Вплив та значущість його творчості.....	18
Висновки до розділу 1 .....	21
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА ПРОЄКТУВАННЯ ІЛЮСТРОВАНОЇ ДИТЯЧОЇ КНИЖКИ.....	22
2.1. Стратегія ілюстраційного проєктування: аналіз ряду аналогів та тенденцій у дитячій літературі.....	22
2.2. Створення концепції та розробка персонажів .....	26
2.3. Вибір стилю та палітри для ілюстрацій .....	32
2.4. Текст та дизайн сторінок. Підбір шрифту та розташування тексту.....	33
Висновки до розділу 2 .....	37
ВИСНОВКИ .....	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	39
ДОДАТКИ .....	42
Додаток А .....	42
Додаток Б.....	47

## ВСТУП

**Актуальність дослідження.** Дитячі книжки завжди супроводжувалися ілюстраціями, що відігравали важливу роль у візуальному та когнітивному розвитку дітей. Ілюстрації не лише допомагають дітям краще зрозуміти зміст книги, але й стимулюють їхню уяву, творчість та інтерес до читання. У зв'язку зі зростанням впливу мультимедійних технологій та інтернету на життя сучасних дітей, актуальність дослідження зростає ще більше. Важливо зрозуміти, яким чином ілюстрації можуть впливати на розвиток маленьких читачів у цьому новому медіасередовищі.

У світі, насиченому візуальною інформацією та інтерактивними мультимедійними продуктами, дитяча література має конкурувати за увагу маленьких читачів. Тому розуміння та оптимізація процесу ілюстрування книг є критично важливим завданням. Ілюстрації у дитячих книжках впливають на когнітивний розвиток, емоційну сферу та формування літературних смаків у дітей. Таким чином, вивчення та розробка ефективних методів ілюстрування стає ключовим для забезпечення якісного та змістовного читання серед молодого покоління.

У сучасних умовах, коли війна в Україні стала частиною нашого життя, ідеї патріотизму та національної свідомості набувають особливого значення. Культурні й творчі ініціативи, спрямовані на піднесення української ідентичності, стають актуальними та необхідними.

**Тема** даної кваліфікаційної роботи зосереджується на поєднанні традицій української літератури з важливими патріотичними та виховницькими цілями. Сьогодні важливо підтримувати та поширювати культурні цінності, кваліфікаційна робота має на меті не лише зберегти спадок української літератури, а й передати його наступним поколінням.

**Мета дослідження:** дослідити та розробити методи та підходи до ілюстрування дитячих книжок з метою створення якісних та привабливих ілюстрацій, які сприяють розумінню та інтересу до книжки у дітей.

Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати низку **завдань:**

1. Аналіз літератури та досліджень: Вивчення чинних досліджень та літератури про роль ілюстрацій у дитячій літературі та їх вплив на розвиток дітей.

2. Вивчення цільової аудиторії: Визначення вікових особливостей, інтересів та переваг дітей, для яких створюватиметься книга.

3. Розробка концепції: Створення концепції та стилістики ілюстрацій, які будуть відповідати темі та цілям книги.

4. Створення ілюстрацій: Розробка та створення ілюстрацій для дитячої книги, включаючи дизайн персонажів та сцен.

5. Аналіз та оцінка: Оцінка ефективності та впливу створених ілюстрацій на цільову аудиторію, а також порівняння з чинними прикладами.

6. Висновки та рекомендації: Формулювання висновків на основі результатів дослідження та пропозиція рекомендацій щодо покращення процесу ілюстрування дитячих книг.

**Об'єкт дослідження:** діти, які читатимуть цю дитячу книжку зі створеними унікальними ілюстраціями.

**Предмет дослідження:** процес ілюстрування дитячої книжки, включаючи вибір стилістики, створення персонажів, композиційне проектування, а також вплив цих ілюстрацій на сприйняття та залучення дітей до книжки.

**Методи дослідження:** вивчення сучасних тенденцій у дитячій літературі, огляд популярних видань, аналіз структури та змісту дитячих книжок, вивчення творчості Василя Симоненка, аналіз колискової "Лебеді материнства».

**Практична значущість** кваліфікаційного проекту полягає в тому, що створена дитяча книжка сприятиме розвитку раннього читання серед дітей та використовуватиметься для відтворення віршів Василя Симоненка у доступній та привабливій формі. Вона дозволить дітям не лише насолоджуватися казковими образами та віршами, а й відчувати важливість родинних та національних цінностей.

**Структура дослідження:** робота складається зі вступу, двох розділів, які

містять в собі вісім параграфів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків, а також електронну презентацію. Загальний обсяг основної частини – 36 сторінок, кількість джерел у списку – 30 позицій, кількість ілюстрацій в додатках – 59.

## РОЗДІЛ 1. ДИТЯЧА ІЛЮСТРОВАНА ЛІТЕРАТУРА: ТЕХНІЧНІ ТА ТВОРЧІ АСПЕКТИ

### 1.1. Мистецтво ілюстрації: основні функції та критерії ілюстрованого матеріалу

Ілюстрація - це яскравий та динамічний аспект образотворчого мистецтва, який використовується для створення зображень з метою вираження ідей, повідомлень або розповідей [29].

Масове виробництво книг із кольоровими ілюстраціями розпочалося у 20-х роках минулого століття. Поширення грамотності серед населення стало поштовхом до виникнення індустрії дитячої літератури, і за кілька десятків років вона досягла справжнього розквіту [17, с. 3].

На відміну від живопису чи графічного дизайну, які часто акцентуються на абстрактному вираженні чи візуальному брендингу, ілюстрація насамперед ґрунтується на наративному та тематичному підході. Це універсальний інструмент, який дозволяє перетворювати складні концепції на доступні візуальні форми. Ця унікальна риса дозволяє ілюстраціям ефективно передавати інформацію, що не завжди можуть зробити саме слова, що робить їх необхідною складовою різноманітних засобів масової інформації.

Мистецтво ілюстрації у дитячій літературі відіграє важливу роль у створенні неповторного світу, який приваблює та захоплює дітей. Графічні техніки, використовувані у цьому мистецтві, мають свої особливості та можливості впливу на сприйняття маленьких читачів.

Однією з найяскравіших представительок України у галузі дитячої ілюстрації є Євгенія Гапчинська. Авторка малює не просто дитячі картини, але й створює чарівний світ у своїх роботах, який одночасно приваблює як дітей, так і дорослих. Її творчість відзначена унікальним гумором, яскравими кольорами та м'якими образами. У її роботах відчувається душа самої художниці, яка передає свої думки та енергію через кожен створену картину. Роботи Євгенії вражають своєю неповторною життєрадісністю та оптимізмом. У її творах зустрічаються маленькі та кумедні персонажі, які приваблюють саме

своєю зворушливістю. Сама художниця описує себе як "джерело щастя №1", оскільки її творчість переносить глядачів у світ дитинства, де панує радість та любов [13].

Найвідоміші ілюстрації художниці в дитячих книжках включають "Аліса в країні див" Льюїса Керрола, яку видавала компанія «Фоліо» (Рис. А.1.1.), а також "Ліза та її сні" Івана Малковича, що виходила під видавництвом «А-ба-ба-га-ла-ма-га» (Рис. А.1.2.).

Отже, аналізуючи творчість Євгенії Гапчинської, можна сказати, що її особливість полягає у вмінні створювати яскраві, легкі на згадку та життєрадісні образи, з її неповторним авторським стилем, який приваблює як дітей, так і дорослих.

Саме тому створення дитячих книжок - це творчий процес, який вимагає глибокого розуміння та високого рівня емпатії. Діти сприймають світ навколо нас на емоційному рівні, тому важливо, щоб ілюстрації відображали їхні почуття та емоції.

Ілюстративний матеріал у дитячій літературі може виконувати різні функції. На основі чинних досліджень можна виділити найголовніші з них.

Одним з найважливіших аспектів є композиція. Композиція в ілюстрації подібна до архітектурного планування, де кожен візуальний елемент ретельно розміщується для досягнення гармонійного і збалансованого зображення.

До основних принципів композиції відносяться:

- **Баланс:** це візуальний розподіл ваги на ілюстрації. Баланс може бути симетричним, асиметричним або радіальним, кожен з яких створює різне візуальне враження [1].
- **Пропорції:** співвідношення розмірів різних елементів ілюстрації мають не аби яке значення. Правильні пропорції можуть створити відчуття гармонії і реалізму.
- **Ритм:** передбачає створення візуального темпу або потоку, свідомо направляючи погляд глядача через ілюстрацію. Повторення елементів може встановити ритм і єдність [1].

Наступним не менш важливим критерієм є емоційне забарвлення

ілюстрації. Художник повинен майстерно передавати емоції персонажів у книжці, щоб малюки могли з легкістю співпереживати та розуміти почуття головних героїв. Під час перегортання сторінок дитячої книги, маємо відзначити, що персонажі наділені виразними обличчями, що додає їм життєвості та реалізму в очах дітей. Художник має вкладати величезну кількість часу і зусиль у те, щоб кожен вираз відтворював внутрішній світ персонажа, підкреслюючи його унікальність та характер [26].

Захопливі ілюстрації у книжці не лише приносять радість, збагачують враження від читання і спонукають дитину до читання, але також можуть стати важливим інструментом для вивчення складних тем, таких як смерть, страх, горе та тривога. Малюки не завжди розуміють, що вони відчувають і як назвати свої почуття. Проте, розглядаючи ілюстрації, вони можуть досліджувати емоції та почуття персонажів, аналізуючи мову їх тіла та вирази обличчя, описані в тексті та зображені на картинках.

Під керівництвом батьків чи вчителів діти можуть навчитися називати почуття, які виражають персонажі, а потім отримати уявлення про свої власні емоції та способи їх вираження [27].

Ілюстраторка Роза М. Курто відмінно справилася з завданням над дитячою книжкою “Історія про дракончика Піро, який подолав страх темряви”, автором якої є Алекс Кабрера. Ці історії про дракончиків, які боялися темряви, шуму та самотності, чудово доповнюють одна одну. Вони не лише допомагають дітям емоційно переживати за героїв, але й навчають, як подолати свої страхи. (Рис. А.1.3.).

Також, слід приділити увагу естетичному вигляду ілюстрацій, цей аспект є не менш важливим, адже дитині має бути цікаво дивитися на картинку. Загальний вигляд малюнку має бути приємним на вигляд, тому що діти завдяки цьому аспекту розвивають свій смак і вміння розрізняти красу. Вони навчаються розрізняти деталі й кольори. Чудово виконані ілюстрації привертають увагу дітей до книги, що робить її більш захопливою та цікавою для них. Естетична функція ілюстрацій надає дитячим книжкам привабливості та корисності,



особливо для тих, хто тільки починає відкривати світ книжок.

Неперевершено зі своєю працею впорався художник-ілюстратор Владислав Єрко. Він створив неповторні та деталізовані малюнки для книги Антуана де Сент-Екзюпері «Маленький принц» від видавництва «А-ба-ба-га-ла-ма-га». Завдяки тому, що ця класична казка має естетичні ілюстрації, які допомагають передати філософські думки та емоції головного героя, а також відображають магію сюжету та тонкість тексту, книжку цікаво буде читати та роздивлятися не лише дітям, а й їхнім батькам (Рис. А.1.4.).

Наступний критерій, завдяки якому ілюстрації в книжках набувають особливого значення та вигляду — це вибір кольорів. Кольори мають величезний вплив на сприйняття дитини, тому важливо обирати їх ретельно.

Слід розглянути ретельніше основні значення кольорів в дитячих ілюстраціях задля розуміння важливості вибору кольору:

- **кольори стимулюють дитячий розум:** згідно з дослідженнями, діти сприймають світ навколо через зоровий контакт приблизно на 80% [30].

Їхні мізки активно обробляють візуальну інформацію, що допомагає їм розуміти навколишній світ та взаємодіяти з ним. Яскраві, насичені кольори привертають їхню увагу і сприяють розвитку уяви та творчого мислення. Наприклад, червоний колір може асоціюватися з енергією та активністю, жовтий - з радістю та оптимізмом, а синій - зі спокоєм та стабільністю.

Тому, якщо в книжці з картинками використовуються яскраві та привабливі кольори, діти з великою ймовірністю почнуть асоціювати те, що вони бачать у книжці, з тим, що вони бачать у реальному житті. Це відбувається тому, що кольори в книжках дуже привабливі та стимулюють мозок малюків створювати асоціації з реальним життям [28].

- **запам'ятовування та сприйняття:** кольорові схеми в дитячих книжках можуть впливати на спосіб, яким діти запам'ятовують інформацію та сприймають історії. Наприклад, використання різних кольорів для виділення ключових моментів або персонажів може допомагати дітям краще розуміти сюжет та запам'ятовувати його деталі. Крім того, колір

може викликати асоціації, які допомагають дітям розібратися в складних концепціях або викликають інтерес до певних тем [28].

Знайомство з кольором життєво важливе для здорового розвитку молодого розуму. Стимуляція, що надається на ранніх етапах життя, може вплинути на подальше навчання дитини. Надаючи низку стимулів, у тому числі барвисті дитячі книги, можна допомогти дитині краще дізнатися про навколишній світ і з впевненістю дослідити його.

Підбиваючи підсумки, з упевненістю можна стверджувати, що ілюстрації є найважливішим критерієм під час створення дитячої книжки. Вони не лише доповнюють текст, а й створюють унікальний візуальний світ, який захоплює та зацікавлює маленьких читачів. Ілюстрації сприяють розвитку уяви, емоційного сприйняття та творчого мислення дітей. Композиція, емоційне забарвлення та вибір кольорів грають важливу роль у визначенні впливу ілюстрацій на дитячу аудиторію. Вони допомагають дітям краще розуміти текст, співпереживати героям та навіть навчають їх розрізняти почуття та виражати свої емоції. Таким чином, ілюстрації створюють унікальний досвід читання, який не лише розвиває дитячий розум, але й залишає незабутні враження протягом всього життя.

## **1.2. Шрифтова естетика. Вибір та застосування у дитячих книжках**

У світі дитячої літератури, де кожна сторінка є запрошенням у світ фантазії, навіть такий критерій, як шрифт, має величезне значення. Вибір і застосування шрифту в дитячих книжках — це не просто технічний аспект, але й мистецтво, яке впливає на сприйняття тексту, його зрозуміння та загальний естетичний вигляд книги.

Мета вибору шрифту для дитячої книжки одна: розбірливість. Оскільки дитина намагатиметься її прочитати (навіть для дошкільнят, де батьки читають вголос, дітям потрібно намагатися розшифрувати частини тексту), вона має бути розбірливою. Шрифт не має бути розмитим, розмазаним, чи іншим чином порушеним [11, с. 288].

Отже, шрифт - це один з ключових елементів, що допомагає передати інформацію ефективно та правильно. Без достатніх знань про нього, дизайнер

може припустити важливі, іноді найефективніші методи вирішення завдань [18, с. 45].

Шрифт - це не лише форми літер, а складне поєднання ліній, кривих і деталей, що надають кожній літері власний характер та індивідуальність. Так само як у людей, у літер є свої властивості, вираз, анатомічні особливості [22].

Для легшого розуміння та освоєння шрифтів у типографіці й графічному дизайні, потрібно більш розглянути ключові аспекти шрифту, основні поняття та ознайомитися з його особливостями й загальними характеристиками [6, с. 67].

*Символи* — це літери, знаки пунктуації, цифри та інші елементи, які використовуються для складання тексту.

Символи у шрифтах мають певні спільні риси та конструктивні особливості, щоб ми сприймали їх як частину загальної системи. Ці характеристики можуть виявлятися через певні елементи у внутрішній структурі шрифту [2].

Основу будови літер формують штрихи, які можна розділити на такі:

- Вертикальні (іноді вони називаються стемами).
- Діагональні, які можуть бути як спрямованими вперед, так і назад.
- Горизонтальні (їх також називають перекладинами), часто вони мають меншу товщину, ніж основні штрихи (Рис. А.1.5.).

*Рядкові літери* — це літери звичайного розміру, які використовуються в тексті, крім випадків, коли правила вимагають великих літер.

*Великі літери* — це літери великого розміру, які використовуються для першого слова у реченні чи цитаті.

*Лінія шрифту* — це уявна лінія, що проходить по нижньому краю малих символів.

*Верхня лінія* — уявна лінія, що проходить по верхньому краю малих символів.

*Верхній виносний елемент* — це частина літер, яка виходить за верхню лінію.

*Нижній виносний елемент* — це частина літери, яка опускається нижче лінії шрифту.

*Засічка* - це коротка, зазвичай перпендикулярна виступаюча частина на кінці букви. У рубаних шрифтах вона відсутня, тому їх часто називають "без засічок».

*Кегель* - це висота друкарського шрифту, яка включає як верхні, так і нижні виносні елементи літери. Цей параметр вимірюється у пунктах.

Такі загальні характеристики шрифту не лише є фундаментальною основою для дизайнера, але й становлять ключовий елемент у процесі вибору шрифту для досягнення відповідності з обраною концепцією проекту та його сприйняттям. (Рис. А.1.6.)

Подальшим ключовим аспектом у розумінні шрифтів є їх класифікація [12, с. 115].

Існує 5 основних класифікацій шрифтів, а саме:

- шрифти з засічками;
- шрифти без засічок;
- брускові шрифти;
- декоративні шрифти;
- рукописні шрифти.

Розглядати класифікацію потрібно історично-хронологічно, тож розпочати слід зі шрифтів з засічками, а саме - з антикви.

*Антиква* (лат. *antīqua* «стародавня») — клас набірних друкарських шрифтів із засічками, що з'явився в епоху Відродження в Західній Європі. Вони характеризуються контрастом між товщиною вертикальних і горизонтальних ліній та унікальним ритмом широких і вузьких з'єднувальних штрихів [16].

Навіть сучасні зразки антикви у поліграфії зберігають стиль письма, що нагадує рукописну графіку, особливо класичні ренесансні антикви (Рис. А.1.7.).

За однією з історичних версій, першим вирізав антикву гравер Ніколас Жансон у Венеції в 1470 році, хоча схожі шрифти існували і раніше (Рис. А.1.8.).

Починаючи з XV до початку XIX століття антиквенні шрифти переважно використовувалися для створення більшості друкованих матеріалів та плакатів. Їх структура відбувала певні зміни упродовж століть, відображаючи розвиток друкарських технологій та вплив модних тенденцій, але загальні конструктивні принципи залишалися сталими [2].

Сучасна модифікація антикви - це стрічкова антиква, яка відрізняється відсутністю засічок, але має тонкі й товсті лінії.

Отже, особливість антиквених шрифтів у тому, що вони асоціюються з традиціями, культурою та історією. Такі шрифти створюють враження стабільності, витонченості та зв'язку з культурною спадщиною минулих часів. Тому вони найчастіше підходять для друкованих проєктів, де важлива чіткість та легкість читання тексту. Ці шрифти ідеально підходять для книг, журналів, академічних видань або будь-яких текстових документів, де потрібна висока читабельність та естетичний вигляд. Наприклад, шрифт Garamond належать до цієї групи [21].

Відповідно, у дитячій літературі, на відміну від академічних видань, переважно використовується більш розважальна та дружня до маленьких читачів типографіка. Шрифти цієї категорії можна використовувати у літературі для дітей віком від 12 років, у більш серйозних книжках, де основний фокус направлено саме на текст, а не на ілюстрації. Наприклад, антиквений шрифт Garamond використало видавництво «А-ба-ба-га-ла-ма-га» у серії ілюстрованого видання книг «Гаррі Поттер», що підкреслює успішність застосування цього шрифту в дитячій, або підлітковій типографіці (Рис. А.1.9.).

**Гротескні шрифти**, відомі також як "без засічок" (sans serif), — це група шрифтів, які характеризуються чіткими геометричними лініями. Слово "гротеск" походить від французького "grotesque", що можна перекласти як "дивний" або "чудернацький". Це слово містить в собі декілька сенсів: відхилення від звичної будови шрифту та здатність привертати увагу своїм незвичним виглядом. Це один із найстаріших і найпопулярніших шрифтів у світі [25].

Протягом значного періоду часу гротескні шрифти не були особливо популярними. Однак після Другої світової війни вони раптово набули нового застосування. Дизайнери прагнули відшукати новий візуальний стиль, який відокремився б від естетики попередніх періодів, а саме військового та передвоєнного часу. Так виник швейцарський дизайн, його основні риси полягають у всепридатності, зрозумілості, чіткості та практичності [19].

Одним з найвідоміших та популярних гротескних шрифтів є — *Helvetica*.

Цей шрифт виявився настільки універсальним, що став широко використовуватися у друкарських текстах, логотипах та плакатах. Секрет успіху *Helvetica* полягає у його простоті та збалансованості. Він легко читається й виражає собою стриманість і мінімалізм. *Helvetica* може використовуватися для будь-якого тексту, не надаючи йому додаткових значень, окрім тих, які вклав у неї автор [8, с. 23, 44].

Отже, в дитячій книжці з ілюстраціями можна використовувати шрифти з засічками та без них. Проте, при короткому тексті краще використовувати шрифти без засічок, оскільки вони забезпечують кращу читабельність. У випадку, коли текст довший, шрифти з засічками полегшать його сприйняття.

**Брусківі шрифти** — мають великі засічки з прямокутною формою без закруглень або з невеликими закругленнями в місцях приєднання до основних штрихів. Такі шрифти відрізняються невеликим контрастом між товщиною основних і з'єднувальних ліній або повним його відсутністю.

Перші брусківі шрифти з'явилися в Англії на початку 19 століття. У той час їх використовували для рекламних плакатів, оскільки їх легко було помітити здалеку. В наш час такі шрифти займають одне з провідних місць за читабельністю, оскільки мають невеликий контраст [23].

Шрифти цього типу надають тексту суворий вигляд. Вони ефективно застосовуються для створення заголовка, який відразу привертає увагу, для дизайну логотипів, де потрібен впевнений і міцний візуальний вигляд, а також для плакатів або флаєрів, де необхідно звернути увагу на повідомлення та зробити його помітним для глядачів [9].

Брусковий шрифт відмінно поєднується з іншими друкарськими елементами. Його можна використовувати у поєднанні з класичними шрифтами, щоб додати ефектності та оригінальності дизайну. Завдяки своїй виразності та різноманітності варіантів, брускові шрифти стали популярними серед багатьох дизайнерів та розробників [24].

У літературі для маленьких дітей такі шрифти не підходять для оформлення основного тексту, адже, як вже було зазначено, основна мета шрифту для дитячої книжки — розбірливість та читабельність. Але, шрифти цього типу ідеально підходять для набору довгих текстів, оскільки мають дуже слабкий контраст, тому для літератури орієнтованої на дітей від 10 років, цей шрифт гарно буде поєднуватися з ілюстраціями.

Також, шрифти даної категорії надто масивні та мають плотні засічки. Проте, вони можуть ідеально слугувати для написання назви книги на обкладинці, оскільки брускові шрифти здатні привернути увагу своїм стильним виглядом та дизайном, що ідеально підходить для оформлення обкладинки.

*Декоративні шрифти* — шрифти з незвичайним чи прикрашеним малюнком букв. Асоціюються з виразністю та індивідуальністю завдяки своїм унікальним та прикрашеним формам літер. Вони створюють унікальну атмосферу і здатні викликати певний настрій або емоційну реакцію.

Ці шрифти ідеально підходять для проєктів, де необхідно виділити заголовки, логотипи, афіші, рекламні банери, фірмовий стиль або будь-які дизайнерські елементи, які потребують виразності та креативності. Вони чудово підійдуть для сміливих, художніх або творчих проєктів, де головним є вираження індивідуальності та унікальності. Такі шрифти можна використовувати в арт-проєктах, дизайні постерів, унікальних логотипах та в елементах графічного дизайну, де важлива особливість і неповторність стилю [14, с. 123].

Декоративні шрифти найчастіше використовують в оформленні обкладинок для дитячих книжок. Яскравим прикладом є оформлення книжки «Суперові пригоди. Три казки» від видавництва «Кенгуру», адже літери

повністю стилізовані під предмети, які будуть з'являтися в сюжеті історії (Рис. А.1.10.).

**Рукописні** — шрифти з імітацією рукописних літер. Вони найбільше асоціюються з почуттями, емоціями, творчістю, романтикою чи поезією через їхні органічні, неоднакові та унікальні форми, які відтворюють стилізований напис.

Часто використовуються в проєктах, де потрібно надати особливий настрій, таких як запрошення на весілля, листівки, рекламні матеріали для подій, логотипи брендів, що прагнуть підкреслити свою унікальність, а також у мистецтві та креативних проєктах, де важливо виразити особистий стиль або емоції через текст [20].

Рукописні шрифти використовуються в оформленні дитячих книжок зазвичай для підкреслення індивідуальності, теплоти та емоційного зв'язку із читачем. Вони можуть мати різні стилі - від простих та зрозумілих для книжок, які орієнтовані на молодшу аудиторію до більш фантазійних та оригінальних. Існує кілька способів, які широко використовуються в оформленні дитячих книжок:

**Назви розділів або головні заголовки:** рукописні шрифти можуть бути використані для виголошення назв розділів або заголовків на сторінках книжки. Це додає особливий шарм виразності та індивідуальності до дизайну.

**Цитати або важливі фрази:** рукописними шрифтами можна виділяти цитати, мудрість або важливі фрази, щоб підкреслити їх значення та залучити увагу читачів.

Підсумовуючи можна сказати, що визначення мети проєкту та аудиторії, відповідність шрифту контексту і настрою, обґрунтоване комбінування шрифтів, забезпечення читабельності, відповідність дизайну макета, тестування шрифту в різних умовах та використання ліцензійних шрифтів є важливими кроками у процесі вибору шрифтів для будь-якого проєкту дизайну чи веброзробки.



### **1.3. Життя та творчість Василя Симоненка. Вплив та значущість його творчості**

Василь Симоненко — поет-неоромантик з трагічною долею, чий бунтарський дух і любов до Батьківщини зробили його безсмертним, попри його короткий життєвий шлях.

Творчий шлях Симоненка припадає на добу покоління української інтелігенції - Шістдесятників.

Представники шістдесятницького руху виступали проти офіційного догматизму, віддавали перевагу свободі творчого вираження, культурному різноманіттю та загальнолюдським цінностям над класовими. Їхня активна культурна діяльність виходила за межі офіційного стандарту: вони організовували неформальні літературні заходи, художні виставки та вечори пам'яті репресованих митців. Поява шістдесятників супроводжувалася гострим питанням "батьків і дітей" у літературі, де молодше покоління звинувачувало "літературних батьків" у співучасті у сталінських злочинах та пристосуванні до деспотичного режиму. Шістдесятники через свої твори та активну громадську діяльність намагалися відроджувати національну свідомість, боротися за збереження української мови та культури [15].

Сьогодні багато дослідників стверджують, що творчість Василя Симоненка стала джерелом натхнення для найвідоміших і найсміливіших особистостей свого часу, які виступали проти системи та сприяли розвитку українського дисидентського руху в 1960-х роках [3].

Не дарма відомий літературний критик Іван Кошілевець казав: «Симоненку судилося на одному з критичних поворотів історії бути обранцем, устами якого промовляє доля нації» [10, с. 6].

Василь Симоненко, здавалося, відчував, що в його грудях б'ється серце усього українського покоління письменників, яким не було дозволено висловити свої думки та почуття, і які начебто передали йому цю складну місію. Його слова несуть не лише його власні відчуття, але й усю ту потужну енергію любові та ненависті, що накопичилася протягом багатьох поколінь.

Тема глибокого зв'язку між поколіннями та відповідальності перед ними пронизує всю поезію Василя Симоненка. Як писав сам Василь у своїх віршах: «Живу не лише за себе, // Я мушу жити й за них»; «Усе, що вони любили, // Віддай долюбить мені!», «За всіх скажу. За всіх переболію» [8, с. 10].

Крім того, два найсвятіші образи — мати і Україна — глибоко переплітаються у душі поета. І це цілком розуміло, адже майже кожен з нас перш за все вчиться від матері — доброті, турботі, самовідданості, основам моралі, вірі, любові до ближніх та рідної землі. Як каже сам Симоненко у своєму вірші «Лебеді материнства»: "Можна все на світі вибирати, сину, Вибрати не можна тільки Батьківщину".

Це об'єднання матері й рідної землі мало для нього особливе значення. Відомо, що батько покинув матір ще до його народження, тому сирітство лише підсилило його прив'язаність до матері. Не випадково у творчості поета зустрічається багато віршів про обдурену, нещасливу, самотню матір [4].

Не дарма я обрала вірш "Лебеді материнства" для ілюстрування дитячої книжки в рамках моєї кваліфікаційної роботи. Цей вірш відображає глибоку вдячність та любов до матері, що були притаманні Василю Симоненку. Серце цього великого поета було сповнене почуттями турботи та прихильності до своєї матері, що надзвичайно важливо передати молодому поколінню, і це можливо зробити завдяки ілюстрованій книзі для дітей.

Адже у поетичному світі Василя Симоненка є унікальним символ, що не має собі рівних - "лебеді материнства". Ця українська метафора втілює в собі дві складові чистоти: образ лебедя, який символізує чистоту, вірність і бездоганність, а також образ материнства, який втілено як вираз чистої материнської любові та безкорисної жертвності, спрямованої у майбутнє [10, с. 2].

Таким чином, ілюстрування вірша Василя Симоненка стає не лише творчим досвідом для мене, а й може стати важливим кроком у вихованні майбутнього покоління на засадах любові, поваги та взаєморозуміння.

Загалом, творчість Василя Симоненка має значний вплив на світ і залишає свій відбиток й до сьогодні. Починаючи з того, що його поезія сприяла пробудженню національно-демократичних та протестно-визвольних настроїв в українському суспільстві минулого століття, вона продовжує і досі залишати свою актуальність. Особливо в сучасних умовах, коли Україна перебуває у стані війни, творчість Симоненка набуває нового звучання і стає джерелом натхнення та сили для національного духу.

Його вірші про справедливість, гідність і боротьбу за свободу знаходять відгук у серцях українців, які продовжують відстоювати свою незалежність та визвольні ідеали: «Ви будете тинятись по чужинах, Аж доки дідько всіх не забере, Бо знайте — ще не вмерла Україна, І не умре!».

Українській нації від природи не притаманні активні настанови на світоперебудову. У спогадах Станіслава Тельнюка є така цитата, що вражає своєю непохитною правдивістю: "Смерть вибила його з найпередовіших лав борців-лицарів, але далі воювала його поезія, його творча спадщина, пам'ять про нього. І як же ненавиділи його поезію, його пам'ять сталіністи, які за часів Брежнєва здобулися-таки на реванш за удар, завданий їм на XX з'їзді КПРС. Не вмер би Василь Симоненко – його б вони загнали туди, куди загнали Василя Стуса, чи Івана Світличного, чи Євгена Сверстюка, чи Івана Дзюбу, чи Олеся Бердника, чи багатьох інших... Вони б знайшли спосіб розквитатися із ним. Але – і в цьому я непохитно впевнений – не змусили б його відмовитися від свого «Я»" [5, с. 1-5].

Василь Симоненко був великим поетом, чий голос віддзеркалював біль, надію та віру в майбутнє України. Його творчість залишається невичерпним джерелом натхнення для всіх, хто любить свою Батьківщину. Він був людиною, яка в пріоритет ставила лише свої переконання й непохитно була вірною своїй творчості, він став символом опору й протистояння для усієї української нації.

## **Висновки до розділу 1**

У розділі 1 моєї кваліфікаційної роботи було ретельно розглянуто різноманітні аспекти дитячої ілюстрованої літератури, від технічних деталей до творчого процесу. Під час дослідження було встановлено та проаналізовано основні функції та критерії ілюстрованого матеріалу, що допомагають краще зрозуміти, які чинники сприяють ефективності та якості ілюстрацій у дитячих книжках. Крім того, було досліджено вибір та застосування шрифтової естетики, що важливо для створення зручного та зрозумілого середовища для молодших читачів.

Особлива увага була приділена аналізу життя Василя Симоненка, а також впливу та значущості його творчості. Його твори не лише стали символом національного духу, а й мають величезний вплив на культурний розвиток України та формування ідентичності українського народу. Вивчення творчості Симоненка дозволило розкрити глибокий сенс його поезії та її актуальність в сучасному світі, а також зрозуміти, як вона сприяла підтримці духовної сили та національної гідності українського народу.

## **РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА ПРОЄКТУВАННЯ ІЛЮСТРОВАНОЇ ДИТЯЧОЇ КНИЖКИ**

### **2.1. Стратегія ілюстраційного проєктування: аналіз ряду аналогів та тенденцій у дитячій літературі**

Створення ілюстрованої дитячої книжки вимагає не лише творчого підходу, але й глибокого розуміння чинних тенденцій та зразків, що вже стали популярними серед аудиторії.

Перш за все, важливо відзначити, що дитяча література є динамічним сегментом видавничого ринку, який постійно розвивається. Ілюстрації в дитячих книжках виконують не лише декоративну функцію, але й відіграють ключову роль у розвитку емоційного інтелекту та візуальної грамотності дитини. Тому ілюстраційне проєктування потребує ретельного планування і врахування різних факторів, таких як вікові особливості дітей, їхні інтереси та естетичні вподобання.

Для успішного проєктування ілюстрацій до дитячої книжки "Лебеді материнства" Василя Симоненка, слід звернути увагу на кілька основних аспектів:

1. Аналіз сучасних аналогів: розгляд успішних прикладів дитячих книжок, які використовують подібні теми або візуальні стилі. Це дозволить зрозуміти, які підходи до ілюстрацій є найбільш ефективними і популярними серед цільової аудиторії.

2. Вивчення тенденцій: огляд поточних трендів в ілюструванні дитячих книжок, включаючи використання колірних палітр, стилістичних прийомів, та інноваційних технік. Сучасні тенденції можуть включати як повернення до класичних методів малювання, так і використання цифрових технологій.

3. Вікові особливості аудиторії: адаптація ілюстрацій до вікових особливостей читачів, зокрема, врахування їхньої здатності до сприйняття образів, кольорів і сюжетних ліній. Ілюстрації для молодшого віку мають бути більш яскравими і простими, тоді як для старших дітей можуть бути складнішими і детальнішими.

Аналіз сучасних аналогів — важливий етап у визначенні ефективних підходів до ілюстрацій, що дозволяє зрозуміти, які теми та візуальні стилі є популярними серед цільової аудиторії. У контексті теми моєї кваліфікаційної роботи, основну увагу слід приділити популярним на книжковому ринку дитячим ілюстрованим колисковим книжкам.

1. Медитативна книжка «Сонні віршенята» із серії «Позіхайчикам» є ідеальним прикладом дитячої книжки-колискової. Вона має дуже приємний дизайн казкових ілюстрацій, які зацікавляють перед сном дитину. Ця книжка відкриває перед читачем світ спокою та затишку, де кожен персонаж, хай то звичайна дитина або чарівний коваль сновидінь, є частиною чудового світу, що допомагає заспокоїтися перед сном (Рис. Б.2.1.).

У даній книжці художники відмалювали усі ілюстрації методом розгортки, себто технікою, коли розробляється одна велика ілюстрація одразу на 2 сторінки книжки. Це дуже влучний і ефективний спосіб створення дивовижних ілюстрацій, який забезпечує єдність і проникливість образів, що переносяться на читача. Саме тому у своїй кваліфікаційній роботі я буду використовувати цей метод ілюстрування книжки (Рис. Б.2.2.).

Також варто відзначити, наскільки майстерно дизайнери поєднали текст з ілюстраціями та колірною гамою, що створює неповторний симбіоз слова та малюнка. Це дозволяє дітям не лише читати вірші, а й відчувати їх у гармонії з атмосферою книги. Цей метод додає ще більше цікавості до перегляду кожної сторінки та допомагає маленьким читачам ще глибше поринути у світ оповіді (Рис. Б.2.3.).

2. На контрасті з попереднім аналогом слід розглянути абсолютно протилежний, але від того, не менш привабливий і гармонійний аналог. “Медитативні історії на добраніч” - назва цієї книжки каже саме про себе - мова йде про терапевтичні казки перед сном, схожі на медитації, які пропонують теплі оповіді, в яких природа ніжно обіймає та заколисує дитину. У цих розповідях діти вчать слухати свої власні відчуття, спостерігати за навколишнім світом і концентрувати увагу на моменті теперішнього часу,

відчувати спокій і внутрішню опору.

Відповідно до загальної атмосфери книжки - обкладинка має надзвичайно спокійні та ніжні кольори, які налаштовують дитину на спокій на сон (Рис. Б.2.4.).

Ілюстрації в цій книжці мають доволі обмежену колірну палітру, лаконічний і простий стиль малювання без зайвих деталей, але від того ілюстрації не стають гіршими, навпаки, розгортка книжки має збалансований вигляд. Оскільки усі історії в книжці спокійного та медитативного характеру в ілюстраціях немає яскравих кольорів. Загальна картина збалансована - візуальна частина повністю відповідає текстовому наповненню книжки (Рис. Б.2.5.).

Проте, у книжці наявний контраст. Наприклад, в оповіді "Теплий дощ" художниця використовує три основні холодні кольори, щоб відобразити атмосферу оповідання, а також один теплий колір для збалансування. У розповіді "Там, де росте хліб", навпаки, вона обирає три загальні теплі кольори, а лише один холодний - блакитний, щоб підкреслити теплий настрій історії ще більше (Рис. Б.2.6.).

Аналіз сучасних аналогів дозволяє отримати цінну інформацію про ефективні підходи до ілюстрацій у дитячих книжках. Однак, для повноти картини важливо також розглянути сучасні тренди та тенденції в ілюструванні дитячих книжок.

Сучасні тренди та тенденції в ілюструванні дитячих книжок включають:

- Експериментування зі стилями: Ілюстратори намагаються використовувати новаторські підходи, щоб краще передати суть сучасних оригінальних творів. Яскравим прикладом слугує книжка «8 днів із життя Бурундука» Івана Андрусяка з ілюстраціями Ганни Осадко, які потрапили до престижного світового каталогу "Білі круки" за їх оригінальний "бешкетливий" стиль (Рис. Б.2.7.).
- Використання цифрових технологій: Цифрове мистецтво дозволяє швидше знаходити правильні кольори та композиційні рішення, а також легко виправляти помилки.

- Імітація текстури фарби або паперу: Традиційні техніки, такі як акварель, гуаш та олійні фарби, залишаються популярними завдяки їх естетичній виразності. Ілюстрації Девід Уокера до дитячих книжок виконані саме в стилістиці імітації фарби задля створення візуальної теплоти та глибини. Його роботи часто характеризуються м'якими лініями та насиченими кольорами, що додають ілюстраціям мальовничого вигляду і роблять їх більш привабливими для дітей (Рис. Б.2.8. - Б.2.9.).

Адаптація ілюстрацій до вікових особливостей читачів є ключовим аспектом ілюстрування дитячих книжок. Ілюстрації мають враховувати здатність дітей сприймати образи, кольори та сюжетні лінії. Для молодшого віку ілюстрації мають бути яскравими, простими та легкими для розуміння, тоді як для старших дітей вони можуть бути більш складними та деталізованими.

Яскравим прикладом ілюстрованої книжки з легкими для сприйняття малюнками для дітей молодшого віку є «Час засинати!» Ірини Горянської (Рис. Б.2.10.).

Ілюстрації доволі прості й зрозумілі, з використанням великих форм і яскравих кольорів, що привертають увагу малюків та допомагають їм легко зрозуміти сюжет. Такі зображення створюють затишну та заспокійливу атмосферу, що ідеально підходить для вечірнього читання перед сном.

Для більш старших дітей є прекрасна книжка в ілюстрованому вигляді від видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» автора Всеволода Нестайко «Тореадори з Васюківки» (Рис. Б.2.11.).

Ілюстрації в цій книзі вирізняються своєю деталізованістю та гумористичним стилем, що додає особливого шарму та яскравості історіям про пригоди двох друзів. Художник майстерно передає емоції персонажів та атмосферу сільського життя, створюючи живі та динамічні сцени, які захопливими і розважають читачів. Такі ілюстрації сприяють глибшому зануренню у текст і дозволяють дітям візуалізувати події, що відбуваються, що робить читання ще більш захоплюючим та цікавим.

Підсумовуючи, можна зазначити, що аналіз сучасних аналогів і тенденцій



в ілюструванні дитячих книжок допомагає визначити найефективніші підходи до створення ілюстрацій, які відповідають віковим особливостям аудиторії та сучасним вимогам книжкового ринку. Це забезпечує створення візуально привабливих та емоційно насичених книжок, що сприяють розвитку та зацікавленню дітей.

## **2.2. Створення концепції та розробка персонажів**

На жаль, війна в Україні показала, наскільки великим є відсоток зросійщеного суспільства, а також тих, хто не визнає або відмовляється від своєї національної ідентичності. Звичайно, провини людей в тому немає, оскільки жили вони в радянські часи, проте, наше середовище формує нашу особистість.

Усе починається з дитинства: перших маминих слів, пісень та казок. Якщо згадати дитинство дітей 2000-х років, то на полицях магазинів переважна більшість книжок, не лише дитячих, а загалом, були видані російською мовою. Дитячі казки були переважно про персонажів російської культури. На щастя, зараз ця ситуація значно покращилася, і на полицях книжкових магазинів фактично неможливо знайти російські видавництва. Однак наслідки минулого залишили свій відбиток: деякі діти тих років аж до самої школи не були ознайомлені з жодними українськими віршиками чи казочками. Саме тому, аби в дорослому віці не доводилося перевчатися, свою особисту національну ідентичність варто формувати ще з дитинства. Головна мета батьків - навчити й допомогти у цьому своїм дітям.

Отже, концепція мого дипломного проєкту базується на створенні художніх ілюстрацій до поезії Василя Симоненка з метою передачі ключових моментів та цінностей, які вона втілює, а саме: материнська любов та любов до Батьківщини.

Проєкт орієнтований на дітей і має на меті не лише передати текст вірша візуально, але й викликати у них емоції та розширити їхнє сприйняття світу через повчальний зміст твору.

Цей підхід сприятиме формуванню національної свідомості з раннього

віку, закладаючи основи поваги до рідної культури та мови.

Після визначення концепції проєкту наступним важливим етапом є розробка персонажів. Ці елементи є ключовими для успішної реалізації ілюстрацій, оскільки вони дозволяють передати основні ідеї твору та зацікавити дитячу аудиторію.

Розробка персонажів для дитячої книги є критично важливим етапом. Персонажі повинні бути створені таким чином, щоб вони могли емоційно резонувати з дітьми. Основні персонажі цієї книжки це — син, мати й Батьківщина, а також символічні образи: лебеді, казка, тривоги, досада, мавки, верби і тополі.

Важливо, щоб кожен персонаж був не тільки візуально привабливим, але й міг передавати глибокі емоції та значення, які закладені у поезії. Цей підхід допоможе не лише залучити дитячу аудиторію, але й сприятиме глибшому розумінню та переживанню змісту твору.

Розпочати розробку слід з основного персонажа колискової - дитини. Першим кроком було вивчення чинних ілюстрованих дитячих книг, особливо тих, де головними персонажами є діти. Я обрала декілька основних образів-аналогів до головного персонажа з таких книжок: «Засиналочки» від видавництва «Ранок» та «The Little Prince» з ілюстраціями Луїзи Грейг та Сари Массіні (Рис. Б.2.12. - Б.2.13.).

Характерні риси та колірна гамма цих образів влучна та гармонійна, тому вони будуть слугувати джерелом натхнення для створення головного героя.

Також, були обрані додаткові референси з різних інтернет-ресурсів для створення збірного образу героя (Рис. Б.2.14.).

Концепт-ідея персонажа — це маленький хлопчик зі світлим волоссям, та блакитними й глибокими як в матері очима. Він вирізняється яскравістю та схожістю на маленьку зірочку. Це створює паралель між образами-символами, поглиблюючи зв'язок між персонажем та тематикою книги.

Аналіз аналогів допоміг зрозуміти, які візуальні елементи та стилі є найбільш ефективними для передачі емоцій та характеру.

Після аналізу аналогів було створено декілька ескізів головного персонажу. На цьому етапі було важливо визначити основні риси дитини – зовнішність, риси обличчя, стилістику малювання (Рис. Б.2.15.).

Ескізи допомогли знайти оптимальне втілення образу для головного героя, тому наступним етапом було розробити фінальну версію персонажа. У фінальній версії ескізу я створила головного героя з глибокими голубими очима які чудово контрастують з золотим кудрявим волоссям, форми та вигини обличчя й частин тіла - м'які й плавні без різких переходів, що створює гармонійну та привабливу для ока дитини картинку (Рис. Б.2.16.). Наступний не менш важливий герой — мати хлопчика. Для створення цього персонажа мене надихнула обкладинка до популярного у США і Канаді журналу «Good Housekeeping» 1928 року випуску. На ньому молода українка мати у вишиванці із немовлям (Рис. Б.2.17.).

Мати головного героя буде зображена з темним волоссям та голубими очима, як на цій обкладинці. Це зображення вразило мене, і я вважаю важливим підкреслити той факт, що аж у 1928 році українська культура просувалася в маси за кордоном, з'являючись на обкладинках таких впливових видань.

Також було підібрано ще декілька додаткових референсів для створення персонажа матері (Рис. Б.2.18.).

Було створено декілька пошукових ескізів з різних ракурсів стилістики та зовнішнього вигляду матері (Рис. Б.2.19. - Рис. Б.2.20.).

У кінцевому результаті вдалось зобразити лагідний та ніжний образ матері, виконаний у теплій колірній гамі з м'якими відтінками й формами. Такий образ матері сприятиме емоційній близькості, і дитині буде приємно асоціювати його зі своєю власною мамою (Рис. Б.2.21.).

Останнім головним персонажем колискової є Батьківщина, її образ асоціюється з величчю та могутністю. Прекрасним аналогом є персонаж з мультфільму «Ваяна» мати острова богиня Те Фіті — вона уособлює собою природи і життєву силу, що робить її ідеальним референсом для створення образу Батьківщини (Рис. Б.2.22.). Також було підібрано декілька референсів

загального образу українки й також з ілюстрацій популярної української художниці Anta Ffirean, вона влучно втілює образ української жінки у своїх малюнках (Рис. Б.2.23.).

Візуалізація Батьківщини має відображати такі риси як гармонію, силу та красу. Образ Батьківщини буде представлений у вигляді величної жінки, яка символізує природу України — її ліси, річки, поля. Використання багатой палітри зелених, червоних й синіх відтінків допоможе передати зв'язок із природою та життєвою силою. Волосся будуть виконані темного кольору як символ родючості нашої землі та задля виділення й контрасту персонажа. Це створить враження величності та глибокої любові до рідної землі (Рис. Б.2.24.).

Таке зображення Батьківщини сприятиме розвитку патріотичних почуттів у дітей та зміцненню їхньої національної ідентичності, адже в образі Батьківщини вони побачать не лише символ країни, а й частинку свого власного дому. (Рис. Б.2.25.).

Наступним етапом є створення другорядних персонажів-символів, які будуть з'являтися поетапно впродовж колискової.

Перший і найважливіший образ-символ, який є провідним і так чи інакше буде з'являтися на майже на кожній сторінці книжки — лебеді. Вони є символом материнської любові, відданості, мрій. Основна ціль — зобразити їх елегантними та ненав'язливими, аби вони не відволікали увагу від загальної ілюстрації, а навпаки — доповнювали й завершували малюнок. На деяких сторінках книжки планується зображення лише лебединого пір'я, що буде слугувати натяком на те, що материнська любов й ласка буде з дитиною впродовж усього життя у будь-яких ситуаціях.

В ескізах було розроблено декілька варіантів стилізації лебедів за допомогою плавних форм, а також пошук дизайнерського рішення лебединого пір'я (Рис. Б.2.26.).

В кінцевому результаті лебеді були зображені у формі елегантних та казкових створінь рожевого кольору (за текстом колискової), які гармонійно вписувалися у сторінки книги. Їх стилізовані форми та дизайн пір'я надавали

руху кожній ілюстрації, роблячи їх живими та виразними (Рис. Б.2.27.).

На черзі відтворення образу Казки — абстрактного персонажа, який повинен мати вигляд доброї чарівної бабусі, з сяючим фонариком на плечі — алегорія абстрактної «материнської доброї ласки». Це відтворення відповідає тексту колискової: «...Заглядає в шибку казка сивими очима, Материнська добра ласка в неї за плечима...».

Аналогом для створення цього персонажа слугує Фея-Хрещена з мультфільму «Попелюшка», яка також відображає мудрість, доброту та чарівність (Рис. Б.2.28.).

Для передачі її чарівності та загадковості, в ескізах було створено варіанти м'якого та ніжного виразу обличчя з додаванням різнобарвного драпірування у вбранні (Рис. Б.2.29.).

У кінцевому результаті було створено чарівного та мудрого образу Казки, який миттєво захоплює уяву своїми сивими очима та доброзичливим виразом обличчя. Такий образ допоможе створити атмосферу казковості та дивовижності, що зробить досвід читання цієї казки більш магічним та незабутнім для маленьких читачів (Рис. Б.2.30.).

Образ Досади в колисковій описується як негативний персонаж, якого Казка жене геть від колиски, де спить головний герой. Оскільки Досада також є абстрактним явищем, цього персонажа я уявляю у вигляді чорного ката-бешкетника, який залишає після себе брудні сліди. Це уявлення про Досаду допомагає передати його негативний характер та відчуття обтяження, які він приносить.

Збірним образом персонажа слугують різні зображення та малюнки чорного ката (Рис. Б.2.31.).

Оскільки це дитяча книжка, навіть негативних персонажів потрібно зобразити привабливо, оскільки такий підхід сприятиме не лише передачі негативного характеру, але й збереже естетичність та не буде викликати страх або дискомфорт своїм зовнішнім виглядом (Рис. Б.2.32.).

Зрештою, було створено образ Досади у вигляді чорного ката-бешкетника

з розбещеним виглядом та великими жовтими очима, який лишає після себе сліди-плями на поверхні підлоги та колисковій (Рис. Б.2.33.).

Аби зобразити таких персонажів як Тривоги слід більше звернутись до такої техніки як абстракція, оскільки, оскільки, тривоги не мають якогось чіткого образу для втілення. Такий підхід дозволить дітям самостійно відчутти та сприйняти різноманітні аспекти тривоги, не обмежуючись конкретними зображеннями чи формами.

На ескізах представлено декілька абстрактних варіантів тривог та кінцевий результат, який буде використовуватись у книжці (Рис. Б.2.34. - Рис. Б.2.35.).

Розробляючи концепт-дизайн мавок слід звернутися до класичної української міфології: їхній зовнішній вигляд має бути привабливим, простим та природним, адже мавки — лісові істоти. Задля кращого розуміння персонажів було зібрано загальний образ мавок з різних фото та картинок (Рис. Б.2.36.).

Ескізний пошук допоміг визначитися з остаточним образом — довге зелене волосся, традиційна українська сукня, м'які та ніжні риси обличчя та у якості декоративних елементів - квіти у волоссі, загалом рожеві, які б поєднували мавок з природою та навколишнім середовищем ілюстрації (Рис. Б.2.37. - Рис. Б.2.38.).

Верби і тополі уособлюють собою Україну, адже за текстом: «...І якщо впадеш ти на чужому полі, Прийдуть з України верби і тополі...», тому їхній образ має бути виразним та символічним, відображаючи зв'язок з рідною землею та традиціями. Їх слід зобразити величними й могутніми, з ніжними, плавними лініями, що підкреслюють їхню природну красу та стійкість. Влучним аналогом для створення дерев є ілюстрації художниці Camila Reis. Вона створює «живі» дерева: руки - гілки, стовбур - ноги, а листя - волосся (Рис. Б.2.39.).

У результаті ескізного проектування було створено декілька варіантів антропоморфних дерев з використанням різних форм та об'ємів. Кінцевий дизайн вийшов гармонійним і органічним, що поєднує в собі елементи людських рис і природної форми дерев, таким чином підкреслюючи їхній

символізм і важливість у контексті колискової (Рис. Б.2.40. - Рис. Б.2.41.).

Підбиваючи підсумки щодо створення персонажів, можна сказати, що ретельний підхід до розробки кожного образу значно сприяє втіленню ідеї твору та його емоційного впливу на читача. Всі персонажі, як головні, так і другорядні, були створені з урахуванням символіки, емоційного наповнення та відповідності тематиці колискової.

### **2.3. Вибір стилю та палітри для ілюстрацій**

Проаналізувавши обрані аналоги дитячих ілюстрацій, можна дійти висновку, що для ілюстрованої книжки-колискової потрібно обирати пастельну палітру. Оскільки провідним кольором в ілюстраціях буде ніжно-рожевий (адже головний образ-символ — рожеві лебеді) з додаванням золотих акцентів на таких елементах як: форзац книжки, оформлення дизайнерських рамок, декоративні елементи на обкладинці та зорі — для гармонійного балансу цього поєднання варто обрати декілька варіантів контрастних кольорів, які можна буде використовувати для ілюстрування нічних пейзажів, або окремих предметів. Також, для створення таких образів-символів як: мавки, верби і тополі слід використовувати холодний блакитний та зелений кольори. Ці ніжні, пастельні, але контрастні поєднання допоможуть зробити зображення більш глибоким та насиченим.

Зрештою, було створено колірну схему палітри, яка відтворює емоційний спектр казкового світу колискової (Рис. Б.2.42.).

Щодо вибору стилю ілюстрацій для колискової «Лебеді материнства», провівши аналіз чинних аналогів ілюстрованих книжок для сну, приділяючи увагу як вибору стилю, так і загальній стилістиці, можна зробити кілька висновків.

Одним з ключових аспектів є той, що стиль та загальна стилістика ілюстрацій мають відтворювати атмосферу затишку, тепла та безпеки, яка характеризує ніжну обстановку материнської ласки.

Саме такою є книжка-аналог «Нічні вогники Елли» авторки Люсі Флемінг.

Ця книжка не є присвяченою темі сну, але нічна атмосфера присутня упродовж усього сюжету. Цей аналог буде провідним для кваліфікаційної роботи, оскільки він демонструє ефективне використання нічної атмосфери та захопливої, чуттєвої історії, яка може зацікавити та зачарувати читачів будь-якого віку. Ілюстрації у цій книжці зачаровують своєю красою, яскравістю та динамікою. Побудова композиції малюнків відрізняється від звичайних, але саме це робить читання ще цікавішим.

Деталізовано, без зайвого перенавантаження, промальовані фони захоплюють уяву, особливо зображення зимового лісу, що переносить читача у справжню казку. Унікальний стиль художниці, який емітує техніку, ніби ілюстрації справді намальовані художніми матеріалами та вдало підібрані кольори створюють неповторну атмосферу. Завдяки деталізації цю книжку дитині буде цікаво не лише читати, а й роздивлятися. Ці елементи забезпечують унікальний візуальний досвід, який буде приваблювати дітей та заохочувати їх досліджувати кожну сторінку з захопленням (Рис. Б.2.43. - Рис. Б.2.44.).

Саме до такого результату я прагну у створенні ілюстрованої колискової "Лебеді материнства". Метою роботи є створення візуального світу, який буде захоплювати та надихати дітей, сприяючи їхньому спокійному засинанню та сну. Піддаючи детальному аналізу аналогічні ілюстрації, вивчено кожен аспект їхнього виконання, від колірної палітри до композиції та деталізації. Вибір стилю ілюстрацій буде спрямований на те, щоб передати тепло, спокій та ніжність, які є характерними для колискової.

#### **2.4. Текст та дизайн сторінок. Підбір шрифту та розташування тексту**

Важливість правильного підбору шрифту в ілюстрованій книжці є чи не найважливішим аспектом. Він відіграє ключову роль у створенні загальної атмосфери книжки, забезпечує її зручності для читання та взаємодії з ілюстраціями. Гармонійне поєднання тексту та малюнків є невіддільною частиною успіху дитячої книжки, адже саме цей аспект впливає на сприйняття історії маленькими читачами.



Під час вибору шрифту для ілюстрованої книжки-колискової були враховані такі аспекти:

- **Легкість читання:** Шрифт повинен бути легким для сприйняття дітьми та їхніми батьками. Найчастіше обираються прості, без засічок шрифти, такі як Arial, Verdana або шрифти з легкими засічками, такі як Times New Roman, для створення класичної атмосфери.
- **Розмір шрифту:** Оптимальний розмір шрифту для дитячих книжок становить 16-20 пунктів, що забезпечує зручність читання.
- **Стиль шрифту:** Для виділення певних слів чи фраз можна використовувати курсив або напівжирний шрифт, але важливо не перевантажувати сторінки надмірними виділеннями.

Враховуючи ці аспекти було обрано 5 варіантів шрифту, які можуть слугувати основою для оформлення тексту в книжці. Ці варіанти були обрані з метою забезпечення легкості читання, гармонійного поєднання з ілюстраціями та створення відповідної атмосфери (Рис. Б.2.45.).

Задля кращого розуміння того, який шрифт підійде найкраще для застосування в ілюстраціях, було випробувано кожен з запропонованих шрифтів на практиці. Для цього було підставлено текст колискової, оформлений кожним з обраних шрифтів, до готової ілюстрації (Рис. Б.2.46.).

Отже, слід наочно проаналізувати гармонійність кожного стилю шрифту.

1. *Caveat* - рукописний шрифт без засічок, має приємні м'які форми, букви не з'єднані між собою, кожна літера зрозуміла, але натомість має свій унікальний дизайн. Він гарно поєднується з ілюстрацією, адже має м'які риси дизайну, що не вибиває його з загальної маси картинки. Висновок: даний шрифт ідеально пасує для оформлення ним дитячих ілюстрацій.

2. *Rasifico* - рукописний шрифт без засічок, має округлий дизайн, літери з'єднані між собою, що дещо ускладнює його розуміння; з ілюстрацією поєднується добре, але через те, що літери з'єднані між собою він утворює незрозумілу масу тексту, яку дитині буде важко розібрати. Висновок: даний шрифт не є вдалим для використання його у дитячій

книжці-колисковій.

3. Bad Script - шрифт без засічок, має характерні риси рукописного шрифту, кожна літера проста й зрозуміла, але товщина літер надто тонка, шрифт наче прозорий і губиться в люстрації. Висновок: даний шрифт не є влучним варіантом для оформлення ним ілюстрованої книжки.

4. Shantell Sans - звичайний округлий шрифт без засічок, літери розділені, що полегшує читабельність слів, але він також надто тонкий й занадто простий для оформлення. Висновок: даний шрифт не достатньо виразний і може не відповідати естетичним вимогам для створення казкової атмосфери, тому він не є найкращим варіантом для оформлення дитячої книжки-колискової.

5. Pangolin - даний шрифт мало чим відрізняється від шрифту Shantell Sans окрім товщини літер - вони товщі та відстанню між літерами - вона менша. Висновок: шрифт Pangolin не є ідеальним варіантом для використання його у дитячій книжці.

Підбиваючи підсумки можна сказати, що найкращим варіантом для оформлення основного тексту у книжці є шрифт **Caveat**. Цим же шрифтом буде оформлено назву вірша на обкладинці книжки, але з додатковими дизайнерськими елементами.

На кінець, аналіз та підбір шрифту дозволив оцінити, як кожен шрифт взаємодіє з малюнками та наскільки він пасує до загального дизайну сторінок. Такий підхід допомагає виявити найбільш гармонійний та зручний для читання шрифт, що відповідатиме атмосфері книжки та сприятиме позитивному сприйняттю історії маленькими читачами.

## **2.5. Узагальнення готового матеріалу. Створення верстки та макету сторінок готового продукту**

Процес створення ілюстрованої книжки-колискової "Лебеді материнства" включав кілька ключових етапів, які забезпечили високоякісний кінцевий результат.

## **Етапи розробки та створення макета:**

### ***1. Ескізні розробки обкладинки книжки.***

На початковому етапі було створено чотири варіанти ескізних розробок обкладинки книжки. Кожен варіант відображав різні концепції та підходи до дизайну, що дозволило експериментувати з кольоровими схемами, композицією та шрифтовими рішеннями. Після аналізу та порівняння було обрано найвдаліший варіант, який найбільш точно відображає атмосферу та тематику книжки (Рис. Б.2.47.).

### ***2. Готовий варіант обкладинки.***

Обраний ескіз обкладинки був доопрацьований та перетворений у фінальний варіант. Готовий варіант обкладинки включає основну ілюстрацію, назву вірша, додаткові дизайнерські елементи, а також шрифтове оформлення, яке відповідає загальному стилю книжки (Рис. Б.2.48.).

### ***3. Попередні ескізи чорно-білого формату усіх ілюстрацій.***

Для кожної сторінки книжки було створено чорно-білі ескізи, які відображали основну композицію та розміщення елементів. Ці ескізи допомогли визначити загальний вигляд ілюстрацій, структуру сторінок та основне кольорове рішення. Виконання ескізів у чорно-білому кольорі дозволило зосередитися на формі, контрастах та балансі елементів, а також краще зрозуміти, як вони будуть виглядати у фінальному кольоровому варіанті.

### ***4. Попередні ескізи з розміщенням тексту.***

Наступним кроком було створення ескізів із розміщенням тексту на сторінках. Це дало змогу побачити, як текст і ілюстрації співвідносяться один з одним, та забезпечити гармонійне поєднання текстових і візуальних елементів.

### ***5. Готові ілюстрації.***

Після затвердження попередніх ескізів, було створено 15 готових ілюстрацій, виконаних у кольорі. Кожна ілюстрація ретельно опрацьована, щоб максимально відповідати загальній атмосфері та стилю книжки. Ілюстрації були інтегровані у макет сторінок, де текст та зображення утворюють єдину композицію.

### ***Готовий виріб з додаванням додаткових інформаційних сторінок.***

На фінальному етапі був створений повний макет книжки, який включає 20 сторінок. До основних ілюстрацій та тексту було додано додаткові інформаційні сторінки, що містять вступ, передмову та інші необхідні елементи для повноти видання. Готовий макет відображає всі аспекти книжки: від обкладинки до останньої сторінки, включаючи всі дизайнерські та технічні рішення, що були прийняті в процесі роботи (Рис. Б.2.49.).

### **Узагальнення готового матеріалу**

У результаті виконаної роботи було створено цілісну та гармонійну ілюстровану книжку-колискову "Лебеді материнства».

Книжка поєднує у собі чудові ілюстрації, ретельно підібраний шрифт та продумане розташування тексту, що забезпечує легкість читання та гармонійне сприйняття. Завдяки цьому, вдалося створити продукт, який не тільки цікаво читати, але й розглядати, занурюючись у чарівний світ казки та материнської ласки.

### **Висновки до розділу 2**

У процесі проектування ілюстрованої дитячої книжки "Лебеді материнства" було проведено глибокий аналіз аналогів та сучасних тенденцій у дитячій літературі, що дозволило визначити ключові вимоги до проекту. Було розроблено концепції та детальні образи головних персонажів, які символічно відображають основні теми книжки. Вибір стилю та палітри ілюстрацій забезпечив створення затишної та спокійної атмосфери, що сприятиме комфортному читанню перед сном. Особлива увага приділялася підбору шрифту та розташуванню тексту, щоб забезпечити його легкість для сприйняття і гармонійне поєднання з ілюстраціями. У підсумку було створено узагальнений макет сторінок, що включав ескізи, готові ілюстрації та остаточну верстку, яка відповідає концепції та забезпечує високоякісний кінцевий результат.

## ВИСНОВКИ

У даній кваліфікаційній роботі було досліджено та практично реалізовано процес створення ілюстрованої дитячої книжки "Лебеді материнства", яка базується на колисковій Василя Симоненка. У рамках дослідження були розглянуті технічні та творчі аспекти ілюстраційної діяльності, зокрема основні функції ілюстрацій та критерії відбору матеріалу.

У першому розділі було здійснено аналіз мистецтва ілюстрації, визначено основні функції ілюстрованого матеріалу в дитячих книжках, а також розглянуто естетичні аспекти шрифтового оформлення. Було детально проаналізовано творчість Василя Симоненка, його вплив та значущість для української літератури, що стало основою для концепції створення книжки.

Другий розділ був присвячений практичним аспектам проектування ілюстрованої книжки. На основі аналізу аналогів та тенденцій у дитячій літературі було визначено стратегію ілюстраційного проектування. Розробка концепції та створення персонажів включали етапи ескізування, деталізації образів та їхньої гармонізації з текстом. Особлива увага приділялася вибору стилю та палітри, що забезпечило відповідну атмосферу та естетику ілюстрацій.

Під час роботи над текстом та дизайном сторінок були враховані всі аспекти шрифтової естетики. Було обрано найбільш відповідний шрифт, який забезпечує легкість читання та гармонійне поєднання з ілюстраціями. Процес створення верстки та макету сторінок включав підготовку попередніх чорно-білих ескізів, кольорових ілюстрацій та остаточної верстки.

У підсумку було створено високоякісну ілюстровану дитячу книжку, яка поєднує в собі художню та літературну цінність. Виконана робота демонструє важливість гармонійного поєднання тексту та ілюстрацій, а також врахування всіх технічних та творчих аспектів у процесі створення дитячої літератури. Цей проєкт показує, як сучасний підхід до ілюстрацій може вдосконалити сприйняття класичної літератури новими поколіннями читачів.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баланс в дизайні: що це і для чого це вам потрібно. URL: <https://l-house.in.ua/blogs/tpost/raufjreebx-balans-v-dizain-scho-tse-dlya-chogo-tse> (дата звернення 01.02.24).
2. Будова символів у шрифті: CASES.media. URL: <https://cases.media/article/anatomii-shryftu> (дата звернення 12.02.24).
3. Василь Симоненко. ZNAKI: <https://znaki.fm/uk/persons/vasil-simonenko/> (дата звернення 27.02.24).
4. Василь Симоненко. Біографія. <https://vasylsimonenko.org/biografiya/> (дата звернення 29.02.24).
5. ВАСИЛЬ СИМОНЕНКО: ПРИРОДА БУНТУ. Наталія Романова, 2009. 1-5 с. (дата звернення 01.03.24).
6. "Графічні стилі. Від вікторіанців до хіпстерів» – С. Геллер, С. Кваст: м. Київ, ArtHuss, 2019. 67 с. (дата звернення 14.02.24).
7. Денисенко С. М. «Каталог шрифтів»: м. Київ, «НАУ-друк», 2020. 23, 44 с. (дата звернення 14.02.24).
8. Засенко П. До глибини народного гніву: Симоненко В. А. Я кличу вас у відчаї не гнутья: Поезії / Упоряд.: М. Д. Томенко, П. П. Засенко; Післямова В. Захарченка; Худож. М. Стратілат. К., 2002. 10 с. (дата звернення 02.03.24).
9. Історія розвитку шрифту: Turboreferat. URL: <https://www.turboreferat.ru/culture/storya-rozvitku-shrifta/199879-1000500-page2.html> (дата звернення 11.02.24).
10. Книга "Як він ішов: Духовний профіль Василя Симоненка на тлі його доби" - В. Пахаренко. Українська мова та література. 2005. №1. 2-5 с. (дата звернення 02.03.24).
11. Мітченко В. «Каліграфія. Взаємовпливи шрифтів. Теорія і практика. Кирилиця і латиниця. Історія і сучасність.»: м. Харків, Laugus, 2018. 288 с. (дата звернення 18.02.24).
12. Роберт Брингхерст: «Основи стилю в типографіці». Вест Бродвей, Ванкувер, Канада, 2002. 115 с. (дата звернення 15.02.24).

13. Розповідь про українську художницю Євгенію Гапчинську від дитячої школи мистецтв №4 <https://cultura.city/news/rozpovid-pro-ukrainsku-hudoznicu-evgeniu-gapcinsku-vid-ditacoi-skoli-mistectv-no4> (дата звернення 04.02.24).
14. Шевченко В. «Типографіка та модульність реклами. Частина 1. Типографіка.» : м. Київ, Інститут журналістики, 2017. 123 с. (дата звернення 17.02.24).
15. Шістдесятники та їхній внесок у розвиток культури: <https://studies.in.ua/shpora-culture/582-55-shstdesyatniki-ta-yihny-vnesok-u-rozvitok-kulturi.html> (дата звернення 05.03.24).
16. «Шрифт Антиква»: MyUniverCity. URL: <https://www.myunivercity.ru/premium.html> (дата звернення 12.02.24).
17. Як намалювати дитячу книгу. Дев'ять історій від відомих ілюстраторів - Хеммонд Рут. 2022. 3 с. (дата звернення 02.02.24).
18. Ян Чихольд: «Зразки шрифтів» — Otto Maier Verlag, Ravensburg, 2012. 13, 45 с. (дата звернення 19.02.24).
19. "Beyond Helvetica: The Evolution of Swiss Design in Europe": Medium. URL: <https://medium.com/@studiashriftu/beyond-helvetica-the-evolution-of-swiss-design-in-europe-7d4b5923d4f4> (дата звернення 20.02.24).
20. "Handwritten fonts": InterartsONLINE. URL: <https://www.creativosonline.org/en/handwritten-fonts.html> (дата звернення 18.02.24).
21. "Lines of Communication: A Typeface History": Designers. URL: <https://dribbble.com/shots/11403102-Lines-of-Communication-A-Typeface-History-with-Infographic> (дата звернення 15.02.24).
22. "Typography Basics": TypeLab. URL: <https://eyelearn.org/typelab-by-hannahBoom/module1-basics.html> (дата звернення 04.02.24).
23. "Type in History: The Egyptian or Slab Serif": sessions college. URL: <https://www.sessions.edu/notes-on-design/type-in-history-the-egyptian-or-slab-serif/> (дата звернення 17.02.24).

24. "What is a Slab Serif? Definitions, History, and Examples": LinkedIn. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/what-slab-serif-definitions-history-examples-rian-rahardi> (дата звернення 16.02.24).
25. «What Are Grotesque Fonts? History, Inspiration and Examples»: Brush Up. URL: [creativemarket.com. https://creativemarket.com/blog/grotesque-fonts](https://creativemarket.com/blog/grotesque-fonts) (дата звернення 11.02.24).
26. How to Illustrate a Children's Book in 8 Steps: fiverr. URL: <https://www.fiverr.com/resources/guides/graphic-design/how-to-illustrate-children-book> (дата звернення 07.02.24).
27. The importance of illustrations in child development: BookTrust. URL: <https://www.booktrust.org.uk/news-and-features/features/2023/april-2023/the-importance-of-illustrations-in-child-development/> (дата звернення 05.02.24).
28. The Importance of The Applications of Colors in Children's Books: eminencesystem. URL: <https://eminencesystem.com/the-importance-of-the-applications-of-colors-in-childrens-books/> (дата звернення 09.02.24).
29. What is Illustration? Definition, Evolution, and Types: graphicmama. URL: <https://graphicmama.com/blog/what-is-illustration/> (дата звернення 02.02.24)
30. Why So Many Children Around The World Could Go Blind: LinkedIn. URL: [https://www.linkedin.com/pulse/why-so-many-children-around-world-could-go-blind-kovin-naidoo?trk=portfolio\\_article-card\\_title#:~:text=Otherwise%2C%20consider%20the%20consequences%20for,child%20learns%20is%20processed%20visually](https://www.linkedin.com/pulse/why-so-many-children-around-world-could-go-blind-kovin-naidoo?trk=portfolio_article-card_title#:~:text=Otherwise%2C%20consider%20the%20consequences%20for,child%20learns%20is%20processed%20visually) (дата звернення 10.02.24).



## ДОДАТКИ

## Додаток А



Рис. А.1.1. Ілюстрація Є. Гапчинської у книзі «Аліса в країні див»

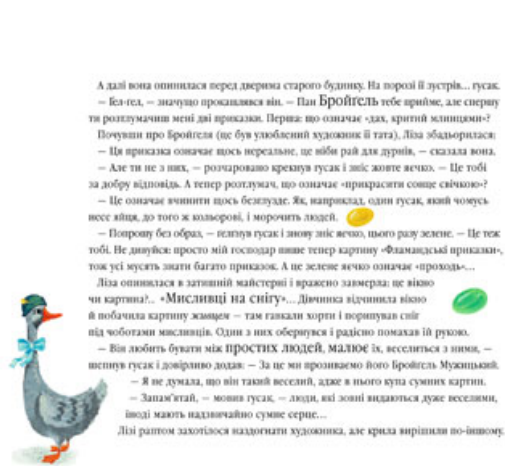


Рис. А.1.2. Ілюстрація Є. Гапчинської у книзі «Ліза та її сни»



Рис. А.1.3. Ілюстрація Рози М. Курто в дитячій книжці "Історія про дракончика Піро, який подолав страх темряви"

Антуан де Сент-Екзюпері **Маленький принц** ✈

— Тобі може здатися, що мені боліче... що я, може, навіть умираю. Воно так буває... Не треба, щоб ти це бачив, не приходь.

— Я тебе не залишу.

Одначе його щось бентежило.

— Бачив, це ще й... через змію. А рантом вона тебе вжалить... Змії — вони жлі. Ужалити когось — для них велика вітха.

— Я тебе не залишу.

Він рантом заспокоївся.

— Справді, на другий укус у неї забравше отрути...

Твій ноці я й не завжди, як він пішов. Він висловив нечутию. Коли я прешті його надзодивав, він шнов прудави ринучим кровом.

— А-а, це ти... тільки й мови. І квін мене за руку. Але шось його тривожило.

— Дарма ти блещ за мною. Тобі буде боліче. Тобі здається, що я вмираю, та не неправда.

Я мовчав.

— Розумієш... це дуже далеко. Я не зможу забрати свого тіла. Це надто важко... Я мовчав.

— Це так, наче синути стару оболонку. А за старими оболонками не сумують. Я мовчав. Він трохи занепаив дулом. Та все ж здобувся на ще одне лусиди.

— Знаєш, це буде гарно! Я теж дивитимусь на зорі. І всі зорі будуть наче криниці з ринучими корбами. І кожна дасть мені напиться...

Я мовчав.

— Подумай, як чудово! Ти матимеш п'ятсот мільйонів днівничок, а я — п'ятсот мільйонів джесра...

І тут він теж замовк: він плакав...

— Ось ми й прийшли. Дай мені ступити ще крок самому. І він сів на піску, бо йому стало страшно. Потім сказав:

— Знаєш, моя тривога... я відповідальний за неї. А вона така яка? І така найна.

Чотири жалюгідні колочки — це все, чим вона може боронитися від сити...

Я теж сів, бо мені відносилася ноці.



Рис. А.1.4. Ілюстрація В. Єрко в книжці «Маленький принц»



Рис. А.1.5. Будова літер



Рис. А.1.6. Характеристики шрифту

ABCDEFGHI  
 JKLMNOPQR  
 STUVWXYZ  
 abcdefghijklm  
 nopqrstuvwxyz  
 0123456789

Рис. А.1.7. Сучасний зразок антикви



Quidā eius libros nō ipsius esse sed Dionysii & Zophiri colophoniorū tradunt: qui iocādi causa cōscribentes ei ut disponere idoneo dederunt. Fuerunt autē Menippi sex. Prius qui de lydis scripsit: Xanthūq; breuiavit. Secūsus hic ipse. Tertius stratonicus sophista. Quartus sculptor, Quintus & sextus pictores: utrosq; memorat apollodorus. Cynici autem uolumina tredecī sunt. Neniā: testamenta: epistolā cōpositā ex deorum p̄sona ad phisicos & mathematicos grāmaticosq;: & epicuri foetus: & eas quæ ab ipsis religiose coluntur imagines: & alia.

Рис. А.1.8. Репродукція шрифту Ніколаса Жансона, Венеція, 1470 р.

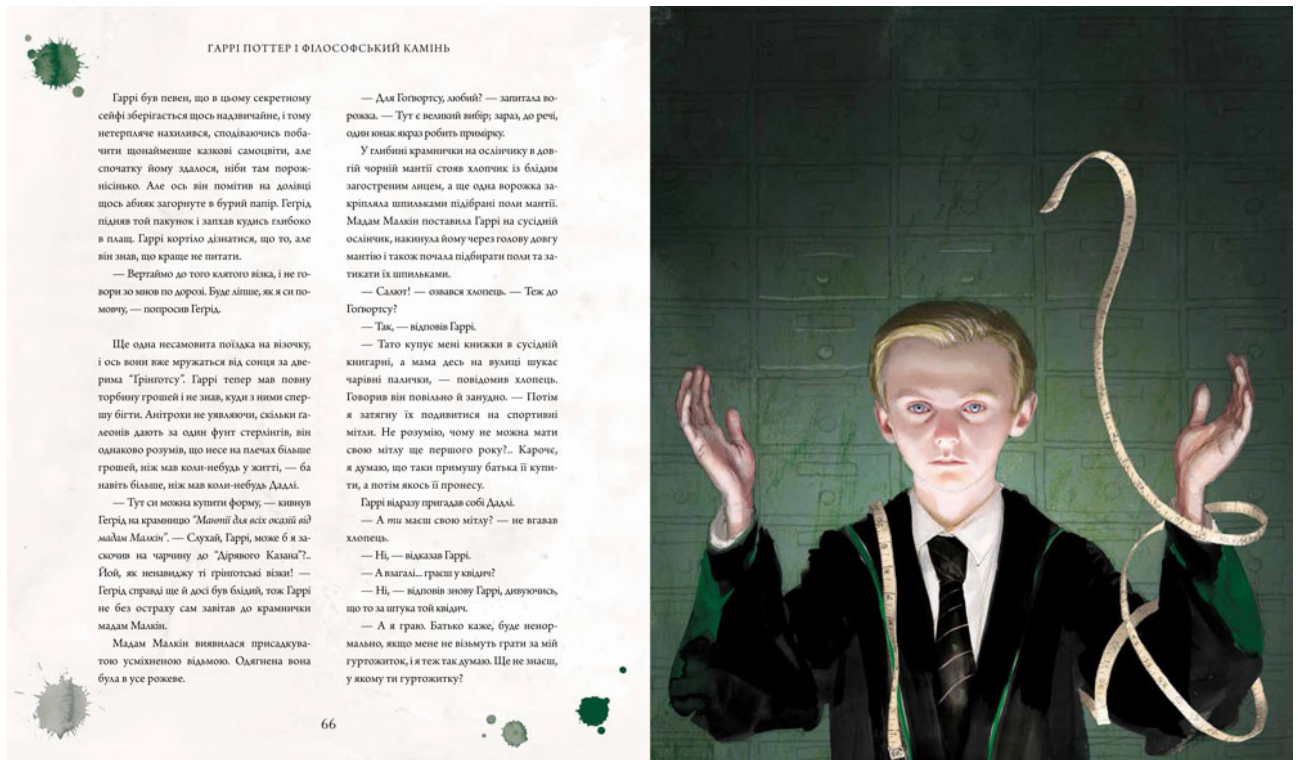


Рис. А.1.9. Антиквений шрифт Garamond в ілюстрованій книжці «Гаррі Поттер»



Рис. А.1.10. Декоративний шрифт на обкладинці дитячої книжки «Суперві пригоди. Три казки»





Рис. Б.2.1. Медитативна книжка «Сонні віршенята»



Рис. Б.2.2. Розгортка книжки



Рис. Б.2.3. Оформлення тексту в книжці





Рис. Б.2.4. “Медитативні історії на добраніч”





Літній день. По синьому безмежному небу плывуть пухкі хмаринки, схожі на цукрову вату. Сонце грається зі мною: то ховається за хмари, то знов яскраво визирає, усміхаючись своїм теплом. Спекотно. Парко.



Поряд пролетіли ластівки дуже низько до землі. Мама каже, що це прикмета — буде дощ.

І справді, хмари скупчуються, стають темнішими й вмиг закривають сонце.

Віє вітер і доносить до мене запахи скошеної трави — дух літа.

Дме сильніше й розхитує гілки дерев: яблуні, вишні і навіть нашого старого горіха — листя гучно шелестить.

Підіймаю очі догори й відчуваю перші крапельки дощу на моїх щоках. Крап-крап. Так ніжно й лоскотно. Десь знову виблискує із-за хмар сонце, ніби жартує: «Не бійся, це лише літній дощ».

Я не поспішаю ховатися. Теплі краплі стрибають на волосся, плечі, мій носик. Я розкриваю долоні вгору й ловлю крапельки на своїх руках. Крап-крап. Дзінь-дзінь — це доноситься мелодія дощу, який барабанить по металевому підвіконні.



61

Рис. Б.2.5. Ілюстрація з холодними відтінками



Теплий літній день у рідному селі моєї бабусі. Я йду вузенькою стежкою, піду плавати до річки. Яскраве сонце визирає крізь пухкі цукрові хмаринки. У небі жваво кружляють птахи й про щось гомонять. Верхівки дерев ніжно шумлять від дотику вітру.



За селом, уздовж нашої мальовничої хвилястої річки, розкинулося золотисте пшеничне поле. Бабуся завжди про нього згадає, коли бере до рук хліб і захоплено розповідає, як його випікати.

Я зачаровано дивлюся на поле пшеничних колосочків, які так тендітно гойдаються зі сторони в сторону, а їх дбайливо заколискують подихи вітру. На сонці вони переливаються золотими відтінками й тягнуться до самого неба.

Підходжу ближче до поля. Протягну долоні до верхівок пшениці, щоб відчуті ніжне лоскотання їхніх вусів. Третєтню слухаю поле, потім лягаю, уможуюю, розкидаю руки й ноги, мов зірка, вільна зіронька.

Дивлюся у височінь на безмежне блакитне небо, спостерігаю, як плывуть біляві хмаринки. Вони різної форми — великі й маленькі, довгуваті й круглясті. Придивляюся до них і вигадую, на що схожі хмари.

Ось бачу крилатого могутнього дракона, а далі плыве пухнастий зайчисько, а ось ця схожа на білу півонію.



19

Рис. Б.2.6. Ілюстрація з теплими відтінками

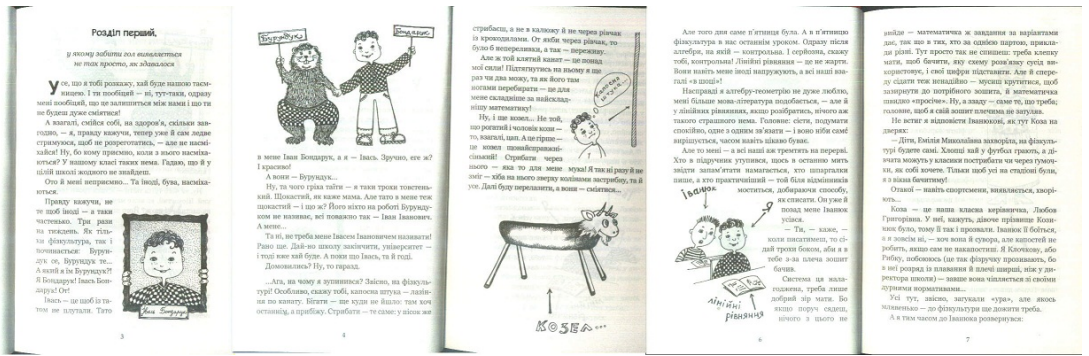


Рис. Б.2.7. Ілюстрації Г. Осадко в книжці «8 днів із життя Бурундука»

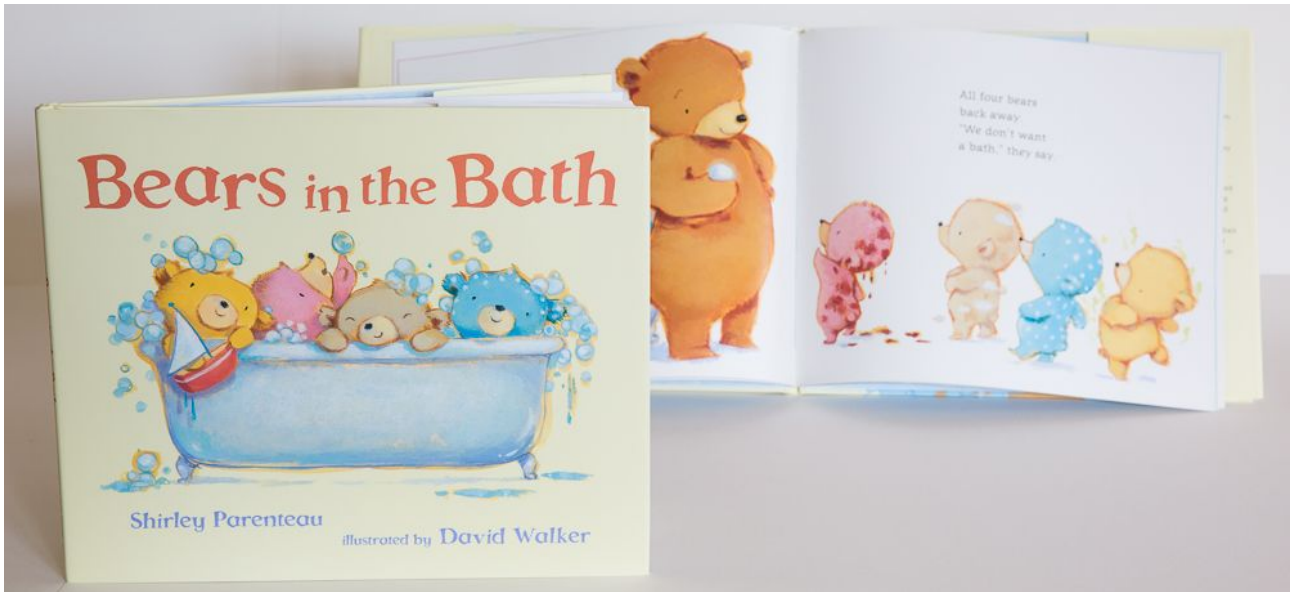


Рис. Б.2.8. Імітація акварельної фарби в ілюстраціях Д. Уокера



Рис. Б.2.9. Імітація гуашевої фарби в ілюстраціях Д. Уокера





Рис. Б.2.10. Ілюстрації з книжки «Час засинати!» І. Горянської



Саме у цьому місці ми зараз і стоїм, відсапуючись.

Контрибуція бігала навколо калабан і мукала на нашу адресу якісь свої коров'ячі прокляоти. В калабано лізти вона не хотіла. Вона була бридлива, охайна корова. Ми це знали.

Ми стояли й мовчали.

Дно калабани було грузьке, замулене. Ми по самісичній пупі стояли в бридкій слизькій багнюці. Тільки від пупа до шиї була вода — брудна, каламутна і смердюча. Справжнісінькі помий. Довго ми тоді стояли з Явою в отих помиях. Пів години, не менше. Аж поки Контрибуція не заспокоїлась і не відійшла. Вона ще була дуже гуманна й благородна корова, ця Контрибуція. Бо вона підкинула тореадора Яву не рогами, а просто мордово. І коли ми нарешті

виїздили з калабани, нещасні й брудні, як поросята (не ми, а сама грязькока), вона й словом не згадала нам нашого до неї ставлення. Ми замшились з нею друзями. Ява після того не тільки ніколи її більше не варив, а завжди частував цукерками, які давала йому мати.

І тепер, коли ми, скрушено зітхаючи, засипаємо наше невадале метро, Контрибуція виглядає з корівника і співчутливо дивиться на нас. І нам навіть здається, що на очах у неї сльози. Дорога Контрибуці! Яке в тебе велике і ніжне серце! Ти єдина розумієш і жалієш нас. Дякуємо тобі, корово!

— Ще не скінчили, антиболотники? — так несподівано гримнув заду дід Варав, що ми аж поприсідали. Ми втратили пильність і не потяжи, що в нас за спинами робиться. Попальсь-таки.

#### РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Спереду стіна свинарника, з боків густі бур'яни, ззаду дід Варав. Тикати нікуди. Так і закаяли ми, присівши, мов курчата перед шулікою.

— Не біюся, не трону!

Ці слова виструнчили нас, розігнули нам ноги. І ніби вельосипедним насосом хтось качнув — то ми зітхнули. І тремтязчі вуста наші самі собою роззялися в протину підлесну усмішку. Але дід на усмішку нашу не відповів. Не любив дід таких усмішок. Суворний був дід Варав.

Обличчя в нього сіре і п'ямисте, як торішне листя. Губи тонкі і так ступні, мов у роті вода. Очі без вій, круглі й нерухомі, як у півня. Через оті очі здавалося, ніби дід навіть чимось здивований. Та це лише здавалося. Мабуть, не було уже в світі нічого, що могло б здивувати діда Вараву. Вісімдесят третій йому пішов.

— Кінчайте, шмидарки, і йдіть-учити вроки, екзамент на носі.

Ми скривилися. Ми це знали. Але нам не хотілося думати про це. І хто вигадав оті екзаменти! Та ще навесні, коли повітря пахне футболом і цурками-палками, коли пташки галасують, як баби на базарі, і коли так сонячно й тепло, що ми з Явою вже тричі купалися. Як добре було ще торік у четвертому класі! Жодних тобі екзаменів. Краше було б і не переходити в п'ятий. Ніколи в житті ми з Явою ще не складали іспитів. Це буде вперше. І хоч ми костричимось і кажемо: «Наплавоваті!», але кожному з нас при згадці про екзаменти тенікає в животі. Краше двадцять «метрів» засипати, ніж один екзамент.

— Здається, діду, все. Так, як і було. Правда ж? — несміливо питає Ява, притоптуючи ногами свіжу землю.

Дід криво дивиться на нашу роботу — видно, що він не дуже задоволений. Але каже: — Ідіть, ідіть уже. Але знайте, ще раз щось таке — вуха пообриваю і свиням викину.

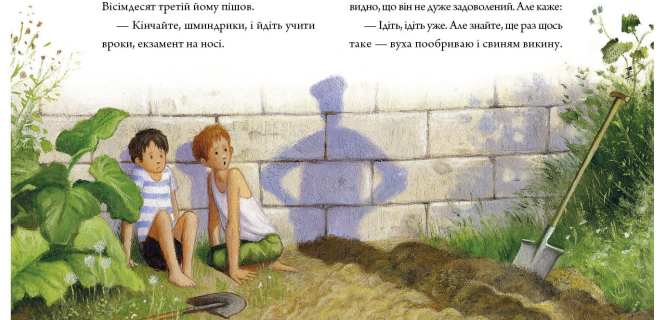


Рис. Б.2.11. Ілюстрації з книжки «Тореадори з Васюківки»





Рис. Б.2.12 Ілюстрації з книжки «Засиналочки»



Рис. Б.2.13 Ілюстрації Луїзи Грейг та Сари Массіні з книжки «The Little Prince»



Рис. Б.2.14. Референси для створення головного героя



Рис. Б.2.15. Пошукові ескізи головного героя



Ескіз фінального  
варіанту головного  
героя



Рис. Б.2.16 Ескіз фінального зовнішнього вигляду головного героя

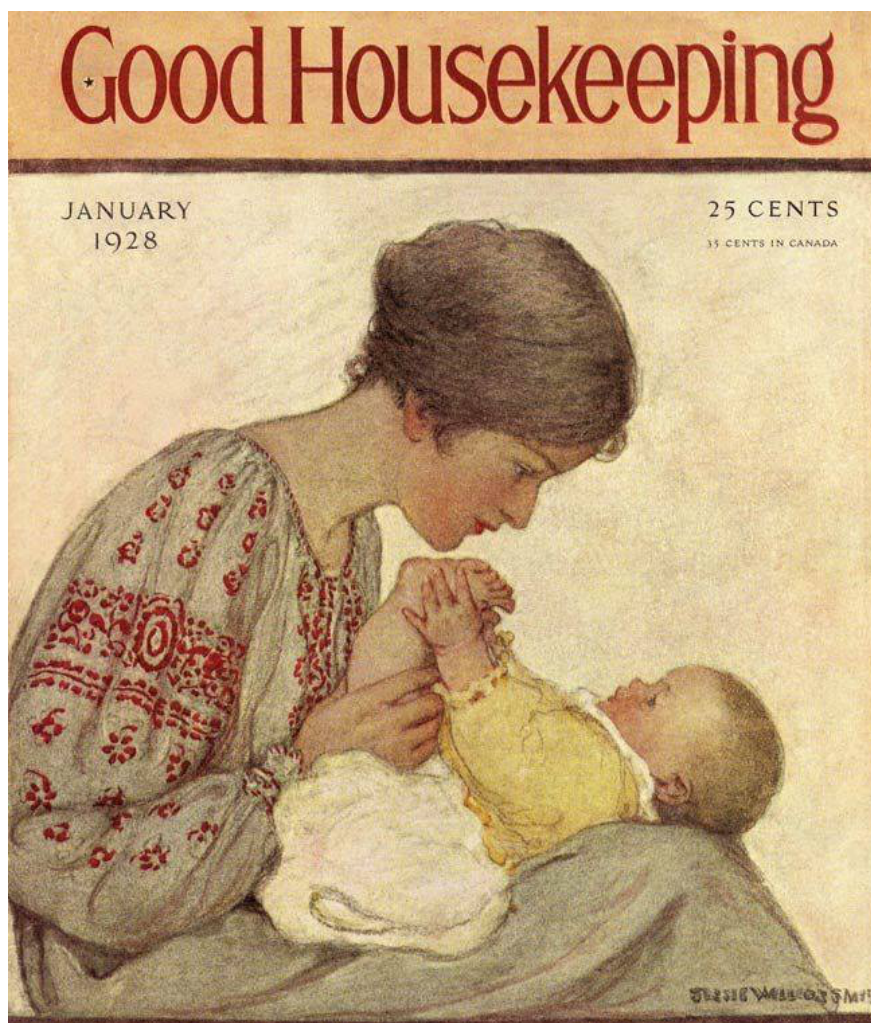


Рис. Б.2.17. Обкладинка до журналу «Good Housekeeping» 1928 року



Рис. Б.2.18. Референси для створення персонажа матері



МАТИ  
Розробка персонажа  
(Пошукові ескізи  
Ракурс в профіль)



Рис. Б.2.19. Пошукові ескізи персонажа матері (ракурс у профіль)

МАТИ  
Розробка персонажа  
(Пошукові ескізи  
Ракурс в анфас)

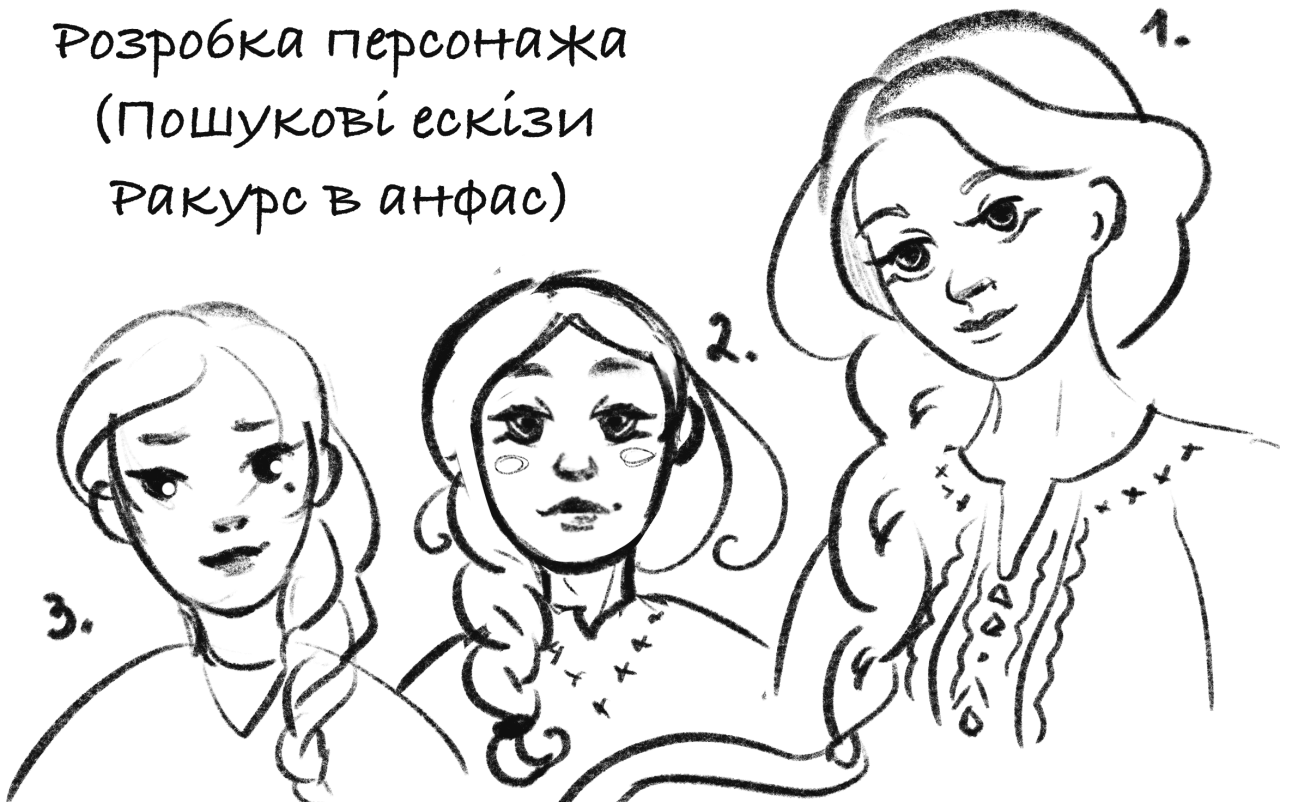


Рис. Б.2.20. Пошукові ескізи персонажа матері (ракурс в анфас)



Ескіз фінального  
варіанту матері



Рис. Б.2.21. Ескіз фінального зовнішнього вигляду персонажа матері



Рис. Б.2.22. богиня Те Фіті з мультфільму «Ваяна»



Рис. Б.2.23. Референси для створення персонажа Батьківщина

Батьківщина  
Розробка персонажа  
(Пошукові ескізи)



Рис. Б.2.24. Пошукові ескізи персонажа Батьківщина



Ескіз фінального  
варіанту Батьківщини

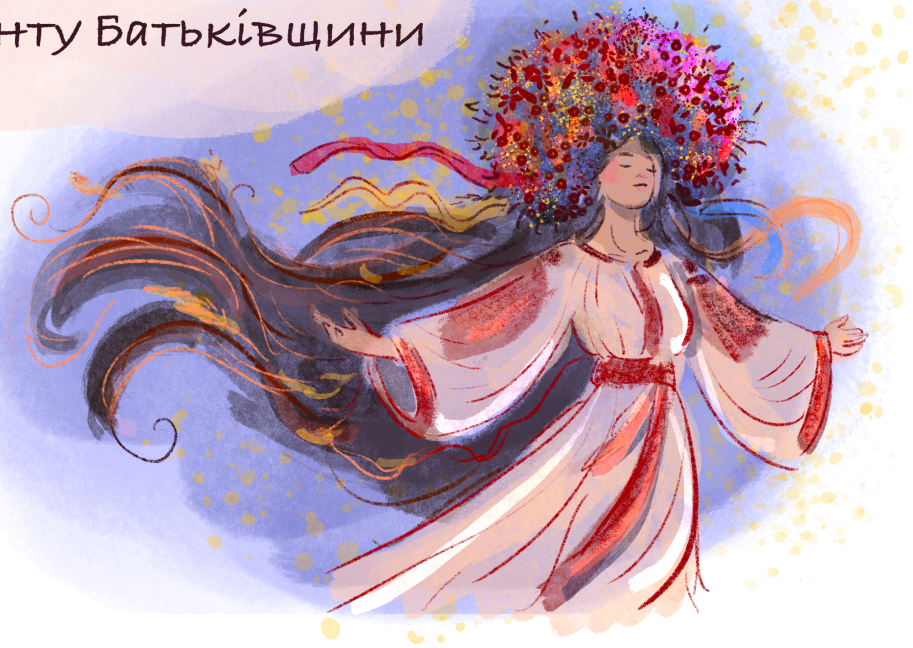


Рис. Б.2.25. Ескіз фінального зовнішнього вигляду персонажа Батьківщина

Лебеді  
Пошукові ескізи



Рис. Б.2.26. Пошукові ескізи лебедів

Ескіз фінального  
варіанту лебедів

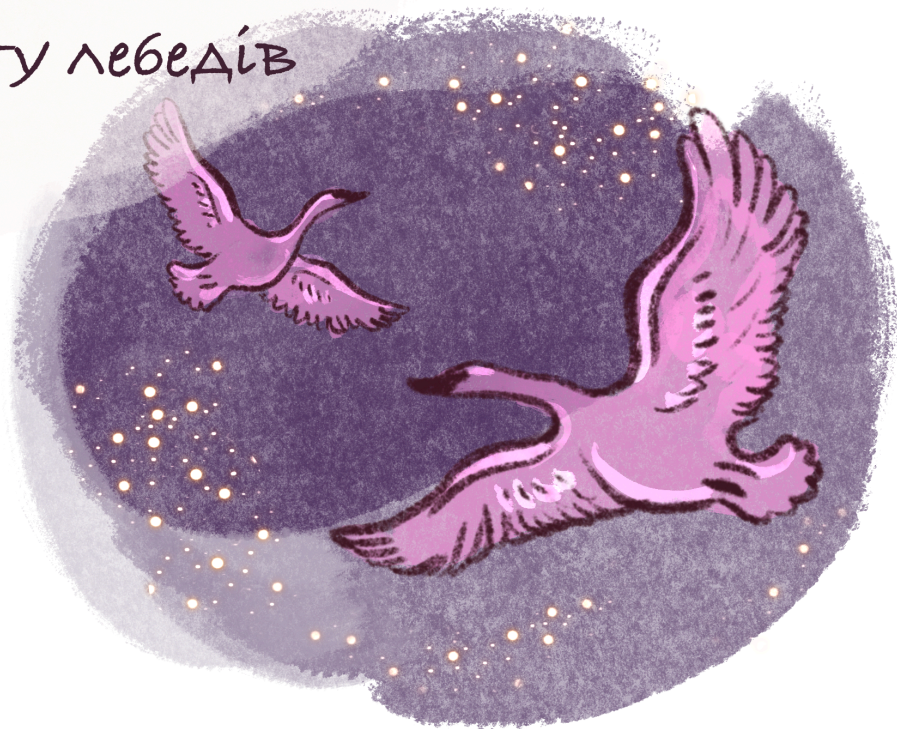


Рис. Б.2.27. Ескіз фінального зовнішнього вигляду лебедів



Рис. Б.2.28. Фея-Хрещена з мультфільму «Попелюшка»



Казка  
Розробка персонажа  
(Пошукові ескізи)



Рис. Б.2.29. Пошукові ескізи персонажа Казка

Ескіз фанального  
варіанту казки



Рис. Б.2.30. Ескіз фінального зовнішнього вигляду персонажа Казка



Рис. Б.2.31. Референси для створення персонажа Досада

Досада  
Розробка персонажа  
(Пошукові ескізи)



Рис. Б.2.32. Пошукові ескізи персонажа Досада



Ескіз фінального  
варіанту Досади



Рис. Б.2.33. Ескіз фінального зовнішнього вигляду персонажа Досада

ТРИВОГИ  
Розробка персонажів  
(Пошукові ескізи)

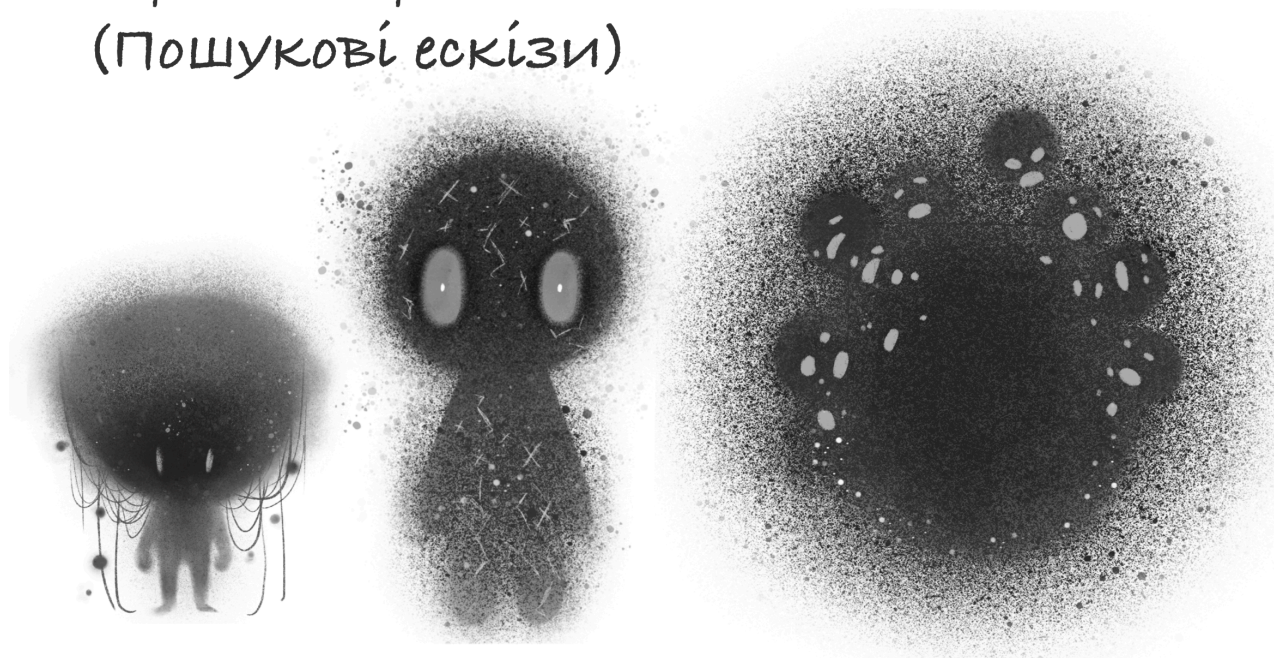


Рис. Б.2.34. Пошукові ескізи персонажів Тривоги



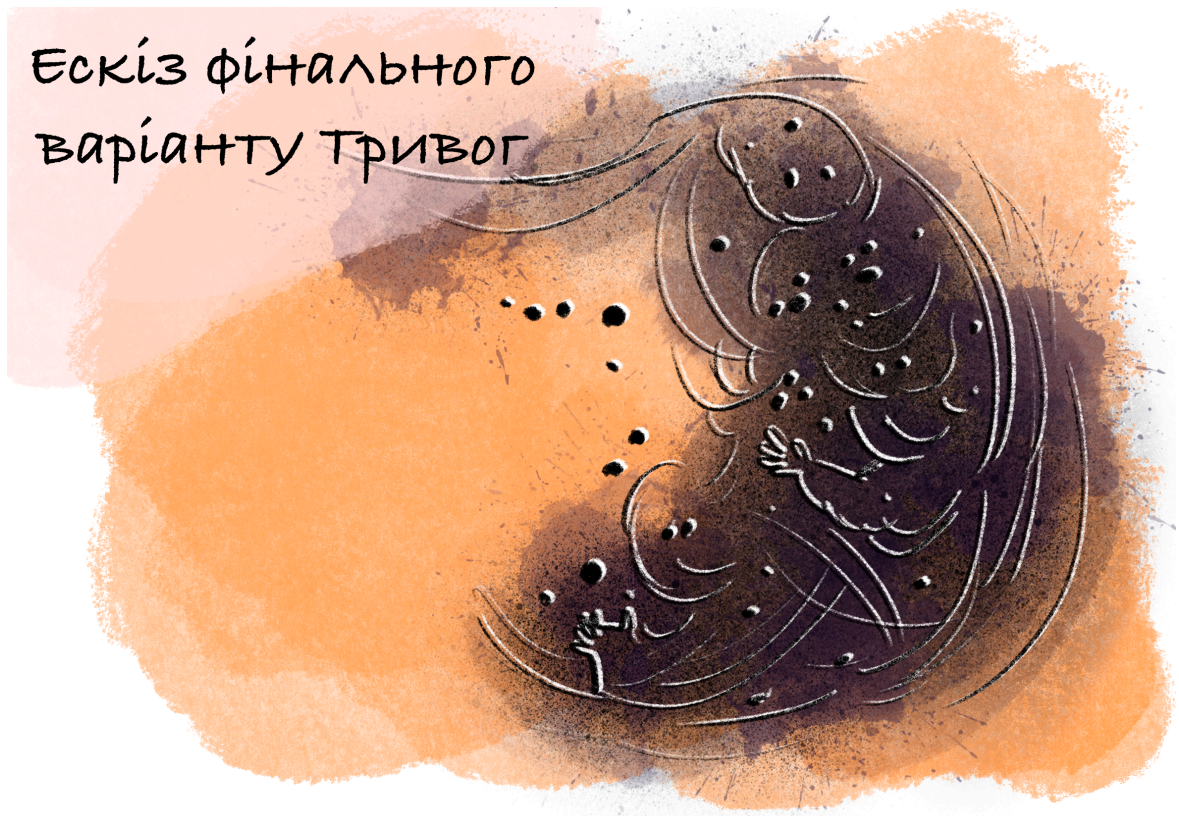


Рис. Б.2.35. Ескіз фінального зовнішнього вигляду персонажів Тривоги



Рис. Б.2.36. Референси для створення персонажів мавок



МАВКА  
Розробка персонажа  
(Пошукові ескізи)



Рис. Б.2.37. Пошукові ескізи персонажів мавок

Ескіз фінального  
варіанту мавок



Рис. Б.2.38. Ескіз фінального зовнішнього вигляду персонажів мавок



Рис. Б.2.39. Референси для створення персонажів верби і тополі

Верби і тополі  
Розробка персонажів  
(Пошукові ескізи)



Рис. Б.2.40. Пошукові ескізи персонажів верби і тополі





Рис. Б.2.41. Ескіз фінального зовнішнього вигляду персонажів верби і тополі

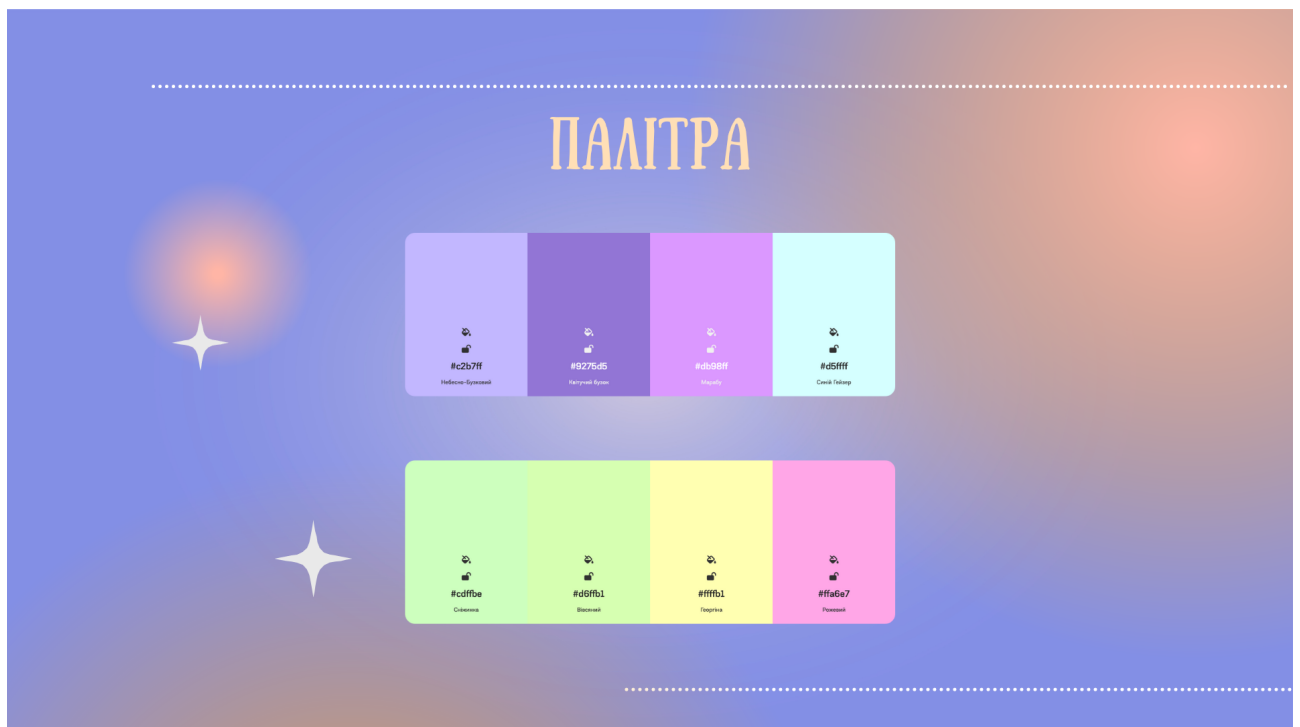


Рис. Б.2.42. Основна колірна схема палітри «Лебеді материнства»



Рис. Б.2.43. Ілюстрація з книжки «Нічні вогники Елли»





Рис. Б.2.44. Ілюстрація з книжки «Нічні вогники Елли»

Лебеді материнства - *Caveat*  
Лебеді материнства - *Pacifico*  
Лебеді материнства - *Bad Script*  
Лебеді материнства - *Shantell Sans*  
Лебеді материнства - *Pangolin*

Рис. Б.2.45. 5 варіантів шрифту для основного тексту



1. Caveat



2. Pacifico



3. Bad Script



4. Shantell Sans



5. Pangolin

Рис. Б.2.46. Текст колискової оформлений кожним з запропонованих шрифтів



Рис. Б.2.47. Ескізні розробки обкладинки книжки



# ОБКЛАДИНКА

до книжки «Лебеді материнства»



тверда обкладинка

Рис. Б.2.48. Готовий варіант обкладинки «Лебеді материнства»

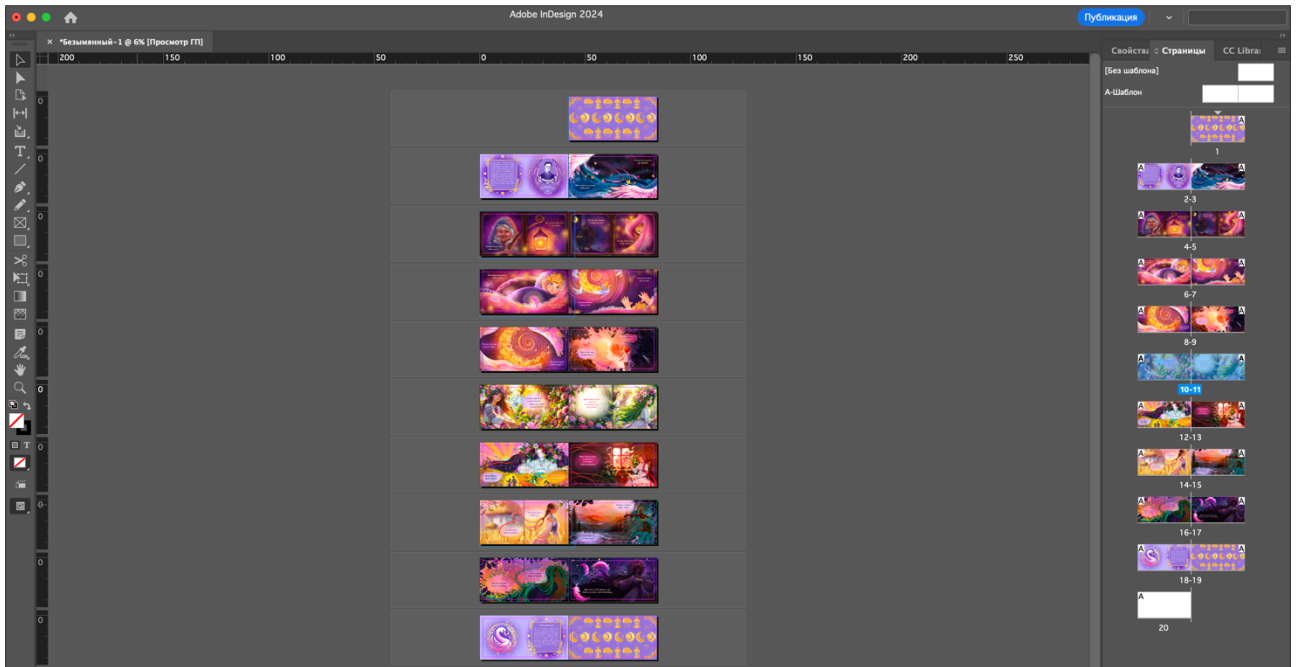


Рис. Б.2.49. Фінальний макет книжки